

**адна
зямля**

Маладзечна, Вілейка, Сморгонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

РЭГІОНАЛЬНАЯ газета

19 сакавіка 2004 года

№ 12 (465)

Выходзіць па пятніцах. Выдаецца з красавіка 1995 года

Тэлетызень 18

Навіны рэгіёну

Мыюць і мятуць

СМАРГОНЬ. З панядзелка вуліцы райцэнтра падмятаюць 2 спецыяльныя трактары, а днём мыюць дзве машыны-вадавозкі. Так жыллёва-камунальная гаспадарка прыводзіць да ладу горад пасля зімы. Створаны і дзве брыгады, якія ачышчаюць ліўнёўкі, збіваюць ледзяныя.

Тарэса КУМІШЧА.

Памятаюць

АСТРАВЕЦ. У чацвер астраўчане ўспаміналі імя свайго земляка — грамадска-палітычнага і музычнага дзеяча Альбіна Стаповіча. Вечарыну ў гонар А.Стаповіча наладзілі ў Спандаўскай сельскай бібліятэцы.

Ірына РАБУШКА.

Плакалі долары

ВАЛОЖЫН. Тры цыганкі разыгралі чарговы "спектакль" у вёсцы Агароднікі. Пакуль дзве жанчыны распытвалі на кухні гаспадыню пра жыццё і здароўе, трэцяя знайшла ў пакоі грошы. Ад 400 долараў застаўся толькі ўспамін.

Наталля ШТЭЙНЕР.

«Кенгуру-2004»

МАЛАДЗЕЧНА. Больш сямісот маладзечанскіх школьнікаў прынялі ў чацвер удзел у Міжнародным матэматычным конкурсе "Кенгуру-2004". Праходзіў ён на базах Беларускай гімназіі і гімназіі №6.

Марына СЛІЖ.

Застаўся без хаты

АШМЯНЫ. У ноч на 15 сакавіка згарэла хата і хлёў на хутары Талеі Крайванцаўскага сельсавета. Адзінока пенсіянер, прапаліўшы ў печы, лёг спаць. Прачнуўся ў 3 гадзіны ночы ад трэску: гарэла гарышча. Да найбліжэйшага тэлефона — 7 км, да пажарных — 30 км. Пакуль пажарныя прыехалі — хата і хлёў згарэлі.

Святлана ЦІШКО.

Раённы фэст

ВІЛЕЙКА. У Палацы культуры стартаваў раённы фестываль мастацкай творчасці навучэнцаў і школ "Сузор'е". Сёлета ён прысвечаны 60-годдзю з дня вызвалення Беларусі. Завершыцца фэст 25 красавіка гала-канцэртам. У суботу ў Палацы выступіць прадстаўнікі гімназіі №1 "Логас", №2, СШ №1.

Ірына РАБУШКА.

У здаровым целе

МЯДЗЕЛ. Праблемы здароўя, у тым ліку і духоўнага, абмяркоўвалі прадстаўнікі грамадскіх аб'яднанняў, святары праваслаўнай і каталіцкай канфесій за «круглым сталом» 18 красавіка ў райвыканкаме.

Святлана ЦІШКО.

Пасля сёлетняй снежнай зімы жыхары нашага рэгіёну ўвогуле Беларусі чакалі моцнай паводкі. Але час паказаў, што, акрамя з'яўлення лужаў у дварах, нічога страшнага пакуль не адбылося.

Фота Ірыны РАБУШКА.

На Саракі — снег да ракі

Крыгаход чакаецца сёлета напрыканцы сакавіка, у пачатку красавіка. Нацыянальная метэаралагічная служба папярэджвае: на большасці рэк вада выйдзе на пойму. Чакаецца падтапленне сельгасугоддзяў, асобных народнагаспадарчых аб'ектаў і населеных пунктаў. Ці закрэне водная стыхія наш рэгіён і як да яе рыхтуюцца?

"Нягледзячы на тое, што запасы вільгаці вялікія, — расказвае начальнік Вілейскай гідраметэастанцыі Вячаслаў Лапко, — паводка будзе нязначная: вада паспявае прасочвацца ў глебу. У той жа час да выхадных паветра прагрэецца да 9-10 градусаў. І позняя вясна, якая прытрымлівае снег, можа стаць бурнай".

Самая ранняя паводка ў

Вілейскім раёне была 18 лютага 1950 года, самая позняя 9 красавіка 1952-га. Тады яшчэ не было вадасховішча, якое стрымлівае вадзяны патак, і вада часам займала калгасныя палёткі, падыходзіла ўшчыльную да населеных пунктаў. Цяпер ніжэй плаціны падтапленняў не бывае.

"Культурна вядзе сябе, — гаворыць Вячаслаў Лапко, — і Вілія. У час веснавага разводдзя шкоды насельніцтву не прыносіць. Усе вёскі знаходзяцца ўздоўж яе правага берага, а ён высокі".

Цяпер на рэках Беларусі адбываецца павольнае разбурэнне льду. Пачаўся крыгаход на Шчыры, некаторых участках Нёмана і Віліі, а асобныя ўчасткі рэк Лясная, Ясельда і наогул вызваліліся ад льду. На Вілейскім вадасховішчы, возеры Нарач назіраецца су-

цэльнае ледзяное покрыва таўпчынай 34-41 сантыметр.

На мінулым тыдні ў Вілейскім райвыканкаме адбылося пасяджэнне камісіі па паводцы. Прадпрыемству меліярацыйных сістэм даручана ачысціць каналы, у якія будзе сцякаць вада з палёў, адрэгуляваць засоўны прыстасаванні, дарожным службам — узяць пад кантроль масты, дарогі раённага і нацыянальнага значэння і інш.

"У час сёлетняй паводкі, — гаворыць начальнік аэёрнай станцыі "Нарач" Васіль Цяляк, — не будзе ніякіх ускладненняў і на Мядзельшчыне. Умерана цёплае надвор'е, што наступіла ў другой дэкадзе сакавіка, абумовіла маруднае расставанне снежнага покрыва. Вільгаць добра прасочваецца ў зямлю, таму вялікай вады не чакаем".

Аналагічны адказ даў газеце і інжынер інспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Валожынскага райвыканкама Станіслаў Прыёмка. І ў той жа час зазначыў, што праблема гэта абмяркоўвалася на раённай камісіі па паводцы. Дадзены заданні прадпрыемству меліярацыйных сістэм, дарожным службам. На Сакаўшчынскім вадасховішчы, якое часам выходзіць з берагоў, устаноўлены кантроль за ўзроўнем вады.

Згодна з народнымі прыкметамі, на Саракі снег павінен пайсці да ракі. Па новаму стылю яны прыпадаюць на 22 сакавіка. Калі надвор'е, як і абяцаюць сіноптыкі, у выхадны будзе цёплым, то да панядзелка ад снегу можа застацца адзін успамін.

Марына СЛІЖ.

Без мікрафонаў

Упершыню з нотнай граматай будучы прафесар, кіраўнік галоўнага аркестра народных інструментаў Беларусі і рэктар Акадэміі музыкі пазнаёміўся ў 15 год. Аб гэтым ён расказаў землякам на канцэрце ў Вілейцы.

2-я старонка

3 лёгкай парай!

У Маладзечне для бамжоў створаны спецыяльныя ўмовы для мыцця ў адной з гарадскіх лазняў. Аднак яны туды так і не паспяшаліся.

3-я старонка

Юбілей Ганны Новік

Ганна Новік была чалавекам-легендай. Такой і застаецца. Да юбілею паэтэсы і грамадзяніна.

8-я старонка

■ ЮБІЛЕЙ

Без мікрафонаў

ВІЛЕЙКА. Без мікрафонаў даў канцэрт у мінулую суботу ў Вілейскім Палацы культуры Беларускай нацыянальнай акадэмічнай аркестр народных інструментаў імя Жыновіча.

Гэта імпрэза стала першай ў шэрагу іншых, прысвечаных 50-годдзю мясцовай школы мастацтваў. Аркестр нярэдка гасць у Вілейцы. Ужо больш за 30 год яго ўзначальвае былы выпускнік гэтай школы прафесар Міхаіл Казінец.

Перад выступленнем калектыву Казінец выказаў падзяку гораду і вілейчанам за творчыя крылы, якія дала яму малая радзіма, пайменна ўспомніў сваіх настаўнікаў. Міхась Казінец прыйшоў асвойваць у школу музычную граматы пераросткам — 15-гадовым юнаком. І па яго прызнанні, даводзілася сядзець на занятках разам з іншымі першакласнікамі — сямігодкамі.

На канцэрце гучалі народныя творы, творы сучаснай беларускай музыкі. Выступілі і

Перад пачаткам канцэрта Нацыянальнага акадэмічнага аркестра народных інструментаў, прысвечанага 50-годдзю школы мастацтваў у Вілейцы. Выпускнік гэтай школы 1956-га года прафесар Міхась Казінец і сённяшні кіраўнік вучэльні Анатоль Шагаў.

Фота Яўгені Мандрыч.

спевакі опернай сцэны — студэнты Акадэміі музыкі, дзе наш зямляк Міхась Казінец працуе рэктарам.

Землякі ўшанавалі маэстра

кветкамі, словамі падзякі. Гэта былі і проста гараджане, і дырэктар школы мастацтваў Анатоль Шагаў, і кіраўнікі раёна. Усе прызнаваліся ў павазе да

ганаровага грамадзяніна Вілейкі па-беларуску. І толькі прадстаўніца сярэдняй школы №1, выпускніком якой з'яўляецца Казінец, і неаднаразова пра гэта падкрэсліваў са сцэны, гаварыла па-руску. На што прафесар заўважыў, што руская мова таксама прыгожая і добрая, але ён памятае часы, калі яго школа звалася беларускай, а школа №2 — рускай: «Дык няхай бы тая школа і заставалася рускай, а першая — беларускай, дзе жыве родная мова». Зала адгукнулася апладысмантамі.

Наступным этапам святкавання юбілею школы мастацтваў стане канцэрт Нацыянальнага акадэмічнага хору імя Генадзя Цітовіча, кіраўнік якога прафесар Міхась Дрынеўскі быў заўважаны і на канцэрце аркестра імя Жыновіча. Не дзіўна — Міхась Казінец сказаў гледачам, што яны сябры. Да таго ж дырэктар школы мастацтваў Анатоль Шагаў некалі працаваў у хоры імя Цітовіча канцэртмайстрам.

Іван КАСЯК.

■ 25 САКАВІКА — ДЗЕНЬ ВОЛІ

У гонар Наталлі Арсенневай

МІНСК. На будынку Беларускай гімназіі ў Вільні будзе ўстаноўлена мемарыяльная дошка ў гонар вядомай беларускай паэтэсы Наталлі Арсенневай. Пра гэта БелаПАН паведаміў аўтар памятнага знака, вядомы беларускі скульптар Алесь Шатэрнік.

На дошцы, што мае форму паўавала, скульптар выявіў паэтэсу ў беларускім нацыянальным касцюме. Злева ад яе — грак, які сядзіць на галінцы зацвітаючай вярбы. «Гэтыя дэталі надаюць сэнс усёй скульптуры, бо яны сведчаць пра надыход вясны, з якой звязана свята 25 сакавіка — Дзень абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі», — сказаў А.Шатэрнік.

На памятным знаку таксама змешчаны надпіс на беларускай і літоўскай мовах: «У былой Віленскай Беларускай гімназіі ў 1919—1921 гг. вучылася выдатная беларуская паэтэса Наталля Арсеннева (1903—1997)».

Паводле слоў скульптара, дата адкрыцця помніка, створанага пры фінансавай падтрымцы былога міністра замежных спраў Беларусі Пятра Краўчанкі, будзе аб'яўлена дадаткова.

Разам з тым, як паведаміў БелаПАН вядомы беларускі пісьменнік Васіль Якавенка, створаны грамадскі аргкамітэт па ўвекавечанні памяці Н.Арсенневай. У склад аргкамітэта, паведаміў В.Якавенка, які ўзначальвае П.Краўчанка, увайшлі вядомыя дзеячы нацыянальнай культуры, у тым ліку Рыгор Барадулін, Лявон Баршчэўскі, Анатоль Белы, Анатоль Грышкевіч, Сяргей Законнікаў, Мікола Лавіцкі, Георгій Ліхтаровіч, Леанід Лыч, Алена Макоўская, Фёдар Нюнька, Алесь Пашкевіч, Лідзія Савік і Алесь Цыркуноў.

Паводле яго слоў, акрамя памятнай дошкі паэтэсе на будынку Беларускай гімназіі ў Вільнюсе, плануецца ўрачыста адкрыццё барэльефа Н.Арсенневай (аўтар Анатоль Крывенка) у садзібе Музея выяў-

ленчага мастацтва фонду Анатоля Белага ў горадзе Старыя Дарогі.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

Класік беларускай паэзіі Наталля Арсеннева ў 1940 годзе працавала ў вілейскай абласной газеце «Вілейская праўда», некаторы час жыла на радзіме мужа ў вёсцы Доры на Валожыншчыне.

Фота з архіва «РГ».

■ НАВІНЫ

«Беламу замку» быць

МАЛАДЗЕЧНА. У папярэднім нумары наша газета пісала аб адмене фестывалю сярэднявечнай культуры і музыкі «Белы замак-2004». Але, як паведаміў кіраўнік рыцарскага клуба «Ордэн Паўночнага Храма», які з'яўляецца арганізатарам фестывалю, Дзмітрый Нясцюк агенцтву БелаПАН, найбуйнейшы ў Беларусі штогадовы міжнародны фестываль сярэднявечнай культуры і музыкі пройдзе па запланаваным графіку — з 19 па 21 сакавіка.

10 сакавіка арганізатарам пазванілі з Маладзечанскага Палаца культуры, дзе павінен быў праходзіць фестываль, і паведамілі, што ў адпаведнасці з указаннем кіраўніцтва Мінскага аблвыканкама мерапрыемствам не адбудзецца.

Паводле слоў Д.Нясцюка, яму з калегамі давялося прайсці больш за 10 інстанцый і трапіць да намесніка старшыні аблвыканкама Леаніда Крупа, каб дабіцца дазволу на правядзенне фестывалю. «Дазвол мы атрымалі толькі пасля таго, як змаглі даказаць, што не маем дачынення да прамоўтэра Ігара Міхно, які арганізаваў мінулым летам фестываль у Нясвіжы», — падкрэсліў Нясцюк. Нагадаем, што аблвыканкам палічыў, што леташні фестываль не быў арганізаваны на належным узроўні.

Удзел у сёлетнім фестывалі «Белы замак» возьмуць прадстаўнікі больш чым 60 ваенна-гістарычных клубаў Беларусі, Расіі, Прыбалтыкі, Украіны і

Польшчы. На мерапрыемстве будуць працаваць некалькі пляцовак, на якіх пройдуць турнір лучнікоў, рыцарскія бітвы, конкурсы сярэднявечнай моды і на лепшыя даспехі, паказальныя баі.

Аддзел інфармацыі, БелаПАН.

Выбралі міс прыгажосць

ВАЛОЖЫН. Конкурс «Міс прыгажосць 2004», у якім прынялі ўдзел прэтэндэнткі на гэты тытул не толькі з Валожына, але і з вёсак Доры, Пяршаі, прайшоў у райцэнтры.

Прыгажуня года названа юрыст РУП «Валожынскі жылкамунгас» Алена Прышчык.

Наталля ШТЭЙНЕР.

3 адной зямлі

ВАЛОЖЫН. 3 прэзентацый кнігі «Памяць» Ашмянскага раёна вярнулася валожынская паэтка, уладжэнка Ашмяншчыны Валянціна Гіруць-Русакевіч, якой у гісторыка-дакументальнай хроніцы прысвечана некалькі старонак.

Не абмінулі суседзі ўвагай і паэта Пятра Бітэля, бо Валожыншчына некалі ўваходзіла ў састаў Ашмянскага павета. А таксама ўладжэнка вёскі Дубашы Ракаўскага сельсавета беларускага археолага, кандыдата гістарычных навук Эдварда Зайкоўскага. Адведзена ў кнізе месца і асоба ўдзельніка 11 алімпійскіх гульняў у Берліне (1936 год) Міхаіла Вярсоцкага, які ўваходзіў у склад польскай каманды па стральбе. Наратзіўся ён у вёсцы Стайкі Валожынскага раёна, а жыў і працаваў на Ашмяншчыне.

Наталля ШТЭЙНЕР.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

І ні разу са смакам не з'еў...

Вясковы веселун і жартаўнік дзядзька Іван, разважаючы пра чалавечую сутнасць, неяк зазначыў: зварыць жонка булён — капусты хочацца. Згатуе капусту — так бы булёну з'еў. Семдзят гадоў пражыў на свеце, а ні разу са смакам і не папалуднаваў. І такую рабіў міну на твары, што людзі хапаліся за жываты.

Жонка яго, жанчына гаваркая і з выдатным пачуццём гумару, у даўгу не заставалася. Паглядваючы з загадкавай усмешкай на мужа, расказвала гісторыю ці то пра свайго дзеда, ці то пра бацьку, які, прыйшоўшы з бяседы дадому, заўсёды прасіў есці. Ды не абы чаго, а булёнчыку гарачанькага. Пакуль была маладзейшая, суджаная гэты здэк цярэла: перад тым, як ісці ў госці, спецыяльна варыла для яго булёнчык. А пасля — навучылася. Паставіць каструльку вады на пліту і, не чакаючы пакуль закіпіць, дадае туды жменю макаронаў, некалькі звараных загадкаў бульбін. Праз пяць хвілін забеліць варыва малаком ды мусу пад нос. А той сёрбае, толькі пырскі ідуць, яшчэ й нахвалявае. Маўляў, нічога смачнейшага на свеце не ёў. Не ведаў ён, што бульбу жонка адбірала яму з чыгунка, у якім варыла свінням.

Дзед Іван смяяўся, а затым гучна, каб усе чулі, пытаўся: «Гэта пра мяне?». «Здурнеў, то пра майго тата», — у тон яму падцявала жонка і выходзіла з пакоя.

Пра гастронамныя густы можна спрачацца бясконца. Што ні чалавек, то свае схільнасці. Адны любяць сямлёдачку з алеем і цыбуляй, другія паліваюць яе воцатам і пасыпаюць часначком. Хтосьці можа кожны дзень есці макарону, а ёсць людзі, якія ў якасці гарніру прыносяць толькі бульбу.

Асабіста я ведаю чалавека, які ні разу ў сваім жыцці не ўзяў у рот грэчневай кашы. А адна мая знаёмая есць аліўкі толькі тады, калі нікога няма ў кватэры. І муж, і дзеці не могуць выносіць іх паху. Наш сваяк дзядзька Міша за свае восемдзят гадоў так і не пакаштаваў сямлёдку пад шубай. Лічыць, што салёная рыба і салодкія буракі несумяшчальныя. А ўсім любімы салат «Аліўе» называе словам «сілос». Маўляў, намяшалі ўсялякай трасцы і ядуць.

Мае дзеці галосаць ад аднаго толькі позірку на марскую капусту, халадзец альбо смажаную, пячонку. За атруту ў доме і фаселевы суп, манная каша.

Дзесяці чула, што не любіць тую альбо іншую страву, садавіну, агародніну нельга. Да яе трэба проста прывыкнуць. Як прывыклі мы да кансерваванай кукурузы, пра існаванне якой гадоў дзесяць-пятнаццаць таму многія нават і не падазравалі, аліўкаў, маслінаў, крэветак. Хаця, ці маю права гаварыць за іншых.

Разважала
Марына СЛІК.

Індэкс 63212 (індыянаўская падпіска)
Кошт на месяц 2460 руб.

Падпішыся!

Індэкс 63369 (ведомасная падпіска)
Кошт на месяц 7380 руб.

■ МАХЛЯРСТВА

Скупшчык чэкаў «Жыллё»

МАЛАДЗЕЧНА. «Куплю чэкі «Жыллё». Дорага...», Кожны з нас сустракаўся, а, мо, і карыстаўся гэтай аб'явай са слупа або з той ці іншай газеты. 300 чалавек нашага рэгіёну дакладна карысталіся паслугамі маладзечанскага скупшчыка. На яго ўзбуджана крымінальная справа.

Махляр, назавём яго Віталь, нідзе не працаваў ужо 5 год. Але ж якому маладому хлопцу не хочацца прыгожага жыцця. Вераснёўскімі днямі ён разгарнуў сваю справу. Ці, на мове супрацоўнікаў міжраённага аддзела фінансавых расследаванняў, Віталь пачаў ажыццяўляць незаконную прадпрымальніцкую дзейнасць. Малады чалавек скупляў і перапрадаваў чэкі «Жыллё», папярэдне даўшы аб гэтым аб'яву ў мясцовых газетах нашага рэгіёну. А таксама ездзіў па вёсках, хадзіў па вуліцах, прапаноўваў бабулям і дзядулям надзвычай выгадную здзелку. Уявіце: пен-

сія ў пажылых людзей напацатку «прадпрымальніцкай дзейнасці» маладзечанца была 40-50 тысяч рублёў. За чэкі, якія большасць вясцоўдаў і не ведала куды прыладзіць, прапаноўваў 50-100 тысяч, з павелічэннем пенсіі — ўсё 200. Да таго ж пенсіянерам не трэба было асабліва займацца папяровай цягамопінай. Дапамагалі знаходзіць «кліентаў» і сельсаветы... за шакаладку ці цукеркі. У ходзе следства высветлілася, што Віталь умудрыўся аформіць 8 фіктыўных дагавораў дарэння ад імя памерлых, недзеяздольных і асобаў, якія не прысутнічалі пры афармленні.

Здабытыя чэкі ён перапрадаваў маладзечанцам у 3-4 разы даражэй, яны былі патрэбныя для прыватызацыі жылля. У выніку малады чалавек скупіў-перапрадаў 279 чэкаў, аформіў 462 здзелкі куплі-продажу. І атрымаў 8 тысяч долараў чыстага даходу, чым нанёс урон дзяржаве ў асабліва вялікіх памерах. Віталь ведаў, што рана ці позна напад-

Больш за 300 чалавек былі падманутыя скупшчыкам чэкаў В. у Маладзечне. Аб'явы расклеваліся на слупах.

зецця. Бо дакументы, звязаныя з афармленнем чэкаў, праходзяць праз банк, дзе захоўваюцца 75 год.

Маладзечанца абвінавачваюць па трох артыкулах Крымінальнага кодэксу. Ірына РАБУШКА.

■ ХАВАЙСЯ Ё БУЛЬБУ

Гэтыя гісторыі — не чарговыя анекдоты пра паліцэйскіх ці міліцыянераў, але дадучы фору любому анекдоту. Адна з гісторый адбылася ў Польшчы, другая — у нас.

Пераслаў

Паліцыянт з польскага мястэчка Гіжыцка атрымалі галоўнае сведчанне ў справе вытворчасці фальшывых грошай — пачак банкнотаў. Аднак, каб без усякіх сумненняў можна было сцвярджаць, якія з гэтых банкнотаў сапраўдныя, а якія — падрабкі, трэба было іх даследаваць у лабараторыі галоўнага паліцэйскага ўпраўлення ў Варшаве. З Гіжыцка да Варшавы далёка, таму банкноты трэба было пераслаць туды. Такое заданне атрымаў ад свайго начальства ўчастковы. І заданне выканаў без ваганняў. Пайшоў на пошту, падаў касірыцы ўсе банкноты і пераслаў іх пераводам на паштовы адрас галоўнага ўпраўлення.

Паводле www.sadurski.com

«Зняў пальчыкі»

«Гэта ж трэба было да такога дадумацца, — распякаў міліцэйскі начальнік участкава. — Увесь аддзел абняславіў. На ўсёх нарадах год цяпер будзем «нагляднай агітацыяй», на прыкладзе якой стануць вучыць іншых, як рабіць нельга».

Участковы перамянаўся з нагі на нагу, чырванее, маўчаў. «Што ж ён такое зрабіў? — гублялася ў здагядках я. — Ехаў нецвярозны на машыне? Пабіўся з суседзямі? Ударыў жонку? А старэйшы па званні ўсё не сунімаўся: «Колькі табе гадоў? Тры? Пяць? Ты ў міліцыі працуеш — ці ў цырку? Чым ты думаў? Галавой, а мо, якім іншым месцам? Хаця яе ў цябе, відаць, зусім няма!».

«Нешта ўкраў, — падумалася пасля гэтых слоў мне. — Ці ж міліцыянер не чалавек? Аступіўся, паквапіўся на чужое. Думаў, раз у пагонах, значыць — не знойдуць. Аж бач, выйшлі на след».

Праз пяць хвілін чырвоны, як вараны рак, участковы пакінуў кабінет начальніка. «Што ён зрабіў?» — адразу ж спыталася я. «Ат, — махнуў рукой той і пераклучыўся на іншую тэму.

Сваю цікавасць задаволіла роўна праз пяць хвілін пасля таго, як выйшла з кабінета. Увесь аддзел абмяркоўваў навіну №1: участковы, выконваючы загад кіраўніцтва, замест адбіткаў пальцаў аднаго з раённай асуджаных, што жыў на тэрыторыі замацаванага за ім сельсавета, зняў свае. Ну, не знайшоў ён яго, з'ехаў некуды чалавек. А тут «давай» ды «давай», базу спецыяльных дадзеных ці то ў вобласці, ці то ў раёне стваралі. Ці ж думаў ён, што тая мана калі-небудзь выпашае на свет. Аж бач, перастаўся!

Ганна ВАСІНА.

Сведкі, адгукніцеся!

ВІЛЕЙКА. На ўчастку дарогі Барысаў-Ашмянны, ля Крывога Сяла, 1 лютага адбылося дарожна-транспартнае здарэнне. Прыкладна ў 18 гадзін вадзіцель аўтамашыны ГАЗ-3110 збіў чалавека. Сведкамі аварыі маглі быць тры жанчыны, што ў гэты час ішлі з вёскі. Супрацоўнікі Вілейскага раённага аддзела ўнутраных спраў просяць іх адгукнуцца. Ад паказанняў будзе залежаць лёс вадзіцеля.

■ СЛУЖБА «01»

Страты лічацца мільёнамі

МАЛАДЗЕЧНА. Падведзены вынікі супрацьпажарнага стану населеных пунктаў раёна за мінулы год. У адпаведнасці з палажэннем аб умовах і парадку агляду супрацьпажарнага стану жылых дамоў і населеных пунктаў, першае месца прысуджана Палачанскаму сельсавету, другое — Радашкавіцкаму пасялко-ваму, на трэцім месцы — пасёлак Чысць.

У той жа час раённая назіральная камісія ўзяла на кантроль работу аналагічных камісій Гарадзілаўскага, Красненскага, Лебедзеўскага, Алёхнавіцкага сельсаветаў. Адзначыла недавальную работу Гарадзілаўскага, Красненскага, Лебедзеўскага, Алёхнавіцкага, на тэрыторыі якіх «чырвоны рэмень» наведваўся адпаведна 7,13, 9,6 разоў.

З пачатку года ў раёне адбылося 85 пажараў, з іх 82 — у прыватным сектары. Страты ад іх склалі 235 мільёнаў 801 тысяч рублёў. Загінулі 16 чалавек.

Аддзел інфармацыі «РГ».

Пройдуць вучэнні

МАЛАДЗЕЧНА. 25 сакавіка, згодна з планам асноўных мерапрыемстваў функцыявання гарадскога і раённага звонняў Мінскай абласной падсістэмы надзвычайных сітуацый і грамадзянскай абароны, у горадзе адбудуцца вучэнні.

Адначасова будзе праведзена праверка сістэмы апаўчэння з практычным запускам электрасірэн, гучнагаварыцеляў і радыётрансляцыйнай сеткі. Не пужайцеся, гэта толькі вучэнні.

Маладзечанскі гаррайаддзел па надзвычайных сітуацыях.

■ КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ, ХРОНІКА — У РЭГІЁНЕ І БЕЛАРУСІ

Задумшлі немаўля

МАЛАДЗЕЧНА. На мінулым тыдні на гарадскім сметніку бамжы знайшлі задумшанае немаўля, дзяўчынку.

Высветлілася, што яе прывезлі разам са смеццем, што збіраюць у раёне вуліц Талстога, Хмяльніцкага, Вялікага Гасцінца. Асобу маці ўстанавіваюць.

Скралі фрэзы

МАЛАДЗЕЧНА. З вытворчага цэха таварыства «Скарпіён» выкралі фрэзы для апрацоўкі дрэва коштам каля 10 мільёнаў рублёў.

Злодзей узямаў дзверы. Узбуджана крымінальная справа.

Спужнуў зладзеяў

МАЛАДЗЕЧНА. Двое незнаёмых зайшлі ў адчыненыя дзверы кватэры па вуліцы Гарадоцкай, 48, адкуль выкралі мабільны тэлефон і прадукты харчавання.

Гаспадар, які ў гэты момант вярнуўся дадому, спужнуў зладзеяў. Група хуткага рэагавання.

ТДА «Мадія» патрабуецца

ЭЛЕКТРЫК

(будуўнічы) 4-й разраду. Маладзечна, вул. Галіцкага, 8 (1 паверх), тэл.: (01773) 63741, 63721.

ТД «Аўтапрамрынак»

У продажы ёсць канфіскаваныя машыны:

Блок фундаментны: ФБС 24-6-6, ФБС 24-5-6 ..... 40370 руб. за м³.
Пліты перакрываючыя: ПК-33-15; ПК-36-15; ПК-48-15; ПК-30-15.
Станок такарны 16Д25 ..... 4560000 руб.
Цыркулярка ЦА-2 ..... 1690000 руб.
Станок для тарцоўкі ..... 806490 руб.
Устаноўка для вытворчасці плаўленых сыроў ..... 20000340 руб.
Піларам Р-83 ..... 2085000 руб.
Сушыльная камера (на дрывах) ..... 1226000 руб.
Аўтапрамрынак:
ЗІЛ-120 (сёд. цёгач) ..... 866880 руб.
ГАЗ-53 (фургон) ..... 789785 руб.
Опель Кадэт (1986 г.в.) ..... 1250000 руб.
ЗІЛ-43141 (паліцаеўшчына) ..... 2005000 руб.
Пагрузчык вільчаны (1991 г.в., Львов) ..... 6385000 руб.
П/прычал МАЗ-93802 ..... 2369000 руб.
ГАЗ-53 (самазвал) ..... 2800000 руб.
ЗІЛ-ММЗ-555 (самазвал) ..... 3300000 руб.
Маладзечна, вул. Віленская, 40, тэл./факс (01773) 71531.

ня затрымала іх. Адзін арыштаваны. Скрадзенае вернута гаспадарам. Узбуджана крымінальная справа.

Аўто разулі

МАЛАДЗЕЧНА. Хтосьці зняў колы з «Аўдзі-80», якую гаспадар пакінуў на 3 тры дні па дарозе на Ілью.

Узбуджана крымінальная справа.

Каля Палаца

МАЛАДЗЕЧНА. На аўтобусным прыпынку каля Палаца культуры трое невядомых пабілі мужчыну.

Бойка адбылася без прычыны. Нарад «Ахова» затрымаў аднаго з хуліганаў.

Не сябруюць

МАЛАДЗЕЧНА. У адной з кватэр па вуліцы Міру выблішыбу на балконе і ў пакоі.

Міліцыя мяркуе, што гэта адбылося на падставе асабістых непрыязных адносін кагосьці з гаспадарамі. Узбуджана крымінальная справа.

Прачнуўся...

МАЛАДЗЕЧНА. У п'янага маладзечанца, які заснуў на аўтобусным прыпынку, укралі пакет з відэаплэерам, касетами, дакументамі.

Злодзей — непрацуючага гараджаніна — затрымалі.

Збілі гаспадара

МАЛАДЗЕЧНА. Двое зайшлі ў кватэру, якая знаходзіцца ў Радашкавічах і пабілі гаспадара.

Усе ўдзельнікі здарэння былі п'яныя. Адзін злодзей арыштаваны. Узбуджана крымінальная справа.

Па зводцы гаррайаддзела ўнутраных спраў падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

Не быць маёрам

АСТРАВЕЦ. 4 гады правядзе ў месцах пазбаўлення волі капітан расійскай арміі Алег Весялоўскі.

Да зняволення прыгаварыў яго нядаўна Астравецкі раён-

ны суд за кантрабанду выбуховых рэчываў: летась у цягніку Санкт-Пецярбург—Калінінград спрабаваў правесці 11 грацілавых шашак, 86 патронаў да аўтамата, дэтанатары і радыёстанцыю.

Мар'ян ВЯНГРОўСКІ.

Абвінавачваюцца ў забойстве

МІНСК. Слуханне крымінальнай справы ў дачыненні да двух, ужо былых, оперуаўнаважаных крымінальнага вышуку прайшло ў Мінскім гарадскім судзе. Яны абвінавачваюцца ў забойстве з асаблівай жорсткасцю і іншых злачынствах.

У 2003 годзе п'яныя оперуаўнаважаныя, зайшлі ў кватэру, што карысталася рэпутацыяй прытону. У іх узнік канфлікт з жампаніямі нецвярозых мужчын. Госці збілі да смерці аднаго з іх.

Выжыла

ВІЦЕБСК. Выкінутая з 8-га паверха ў Віцебску жанчына атрымала лёгкія траўмы.

Жанчыну выкінуў з акна 21-гадовы віцяблянін. Яго знаёмства з 40-гадовай жанчынай пачалося каля месяца таму. Тады хлопец запрасіў яе да сябе на кватэру. Раніцай убачыў, што разам з госцяй прапалі скураная куртка і грошы.

У выхадныя малады чалавек выпадкова зноў сустрэў старую знаёмую. Запрасіў яе да сябе дадому і ў часе п'янкі стаў патрабаваць вярнуць скрадзенае. Жанчына адмовілася, і тады хлопец папроста выкінуў знаёмую ў расчыненае акно.

Медыкі канстатавалі ў пацыянтка траўму грудзей і чэрапа-мазгавую траўму, якія не ўяўляюць небяспекі для жыцця. Пасля здарэння з 8-га паверха яна здолела апазнаць «ідальніка». У дачыненні да яго ўзбуджана крымінальная справа за замах на забойства.

Паводле БелаПАН.

■ АДКРЫТЫ ўрок

Курс на моду

Нататкі з нагоды дня прыгажосці

Удзельніцы дня прыгажосці ў Вілейскім ПТВ-200 з вядучым рубрыкі «Адкрыты ўрок» намеснікам дырэктара гэтага вучылішча Ігарам КІЦКАВЫМ.

Кожная жанчына хоча быць прыгожай. Гэта настолькі дакладна, на колькі і тое, што не кожнай жанчыне бог даў прыгажосць. Што ж рабіць тым, хто не зусім прыгожы?

Раней бы сядзела такая дурніца дома і залівала б сваю хату горкімі слязамі. Зараз жа ў век навукова-тэхнічнага прагрэсу, калі нават прыгажосць пастаўленая на плынь, можна назіраць на ТБ, як стылісты за якія-небудзь дзве-тры гадзіны з «шэрай мышкі» робяць «белую лебедзь». «Але ж то ТБ», — скажаце вы. Тыя, хто прыйшоў на дзень прыгажосці, які праводзілі цырульнікі і

швачкі-навучэнцы ПТВ-200, зразумелі, што прыгажосць робіцца не дзе-небудзь у трыдзевятых царстве, а там, дзе жадаюць быць прыгожымі.

Для таго, каб стаць прыгожай, трэба трохі грошай на касметыку і тканіну, фантазія, каб прыдумаць нешта арыгінальнае, і смеласць, каб у гэтым арыгінальным выйсці ў людзі. А яшчэ — не забываць пра прыгажосць душы, бо злую прыгажуню ўсё роўна назавуць ведзьмай, а непрыгожую — мілай.

І напрыканцы невялікае аптытанне сярод дзяўчынак — навучэнцаў ПТВ-200 (прафесія майстар-цырульнік і швачка-закройшчык). Якая прафесія

вам падабаецца? З 52 апытаных 12 адказалі — цырульнік, 10 — швачка, 8 — мадэльер, 7 — стыліст, 5 — дызайнер, 3 — адвакат, 3 — доктар, 2 — настаўнік і 2 — псіхолаг. Такім чынам можна зрабіць вывад, што прыкладна для паловы вучаніц вучылішча — гэта аэрадром, з якога дзяўчаты возьмуць курс на вялікую моду.

Адкрыты ўрок вядзе Ігар КІЦКАВЫ, kitkoff@tut.by.

■ РЕДАКЦЫЯ АДКАЗВАЮЦЬ

У пошуках жылля

МАЛАДЗЕЧНА. У свае 24 гады Наталля Лабыш з Радашкавічаў мае мукі і чатырох дзяцей. Але гэтай немаленькай сям'і няма дзе жыць. Са сваім клопатам Наталля Лабыш звярнулася ў рэдакцыю «Рэгіянальнай газеты».

Калісьці галава сям'і Алег працаваў у калгасе, які сваім работнікам абяцаў даць кватэру. У яе чаканні сям'я жыла, па словах Наталлі, у памяшканні па вуліцы Трэцяга ліпеня, якое нагадвала склад: аднойчы ў ложку, дзе спала дзіця, бацькі ўбачылі пацука.

Тым часам калгас перабудаваў частку дзіцячага сада пад жыллы дом. Некалькі сем'яў нават засялілася. Але да Лабышаў чарга не дайшла, ім кватэру не далі, як і тым, хто стаў за імі ў чарзе. Зразумевшы, што жылля не будзе, летам 2003 года муж Наталлі перайшоў на завод «Белмастацкераміка»: у калгасе яго больш нішто не трымала. Маладая сям'я задумала купіць прыватны дом. Знайшлі гаспадыню, якая згадзілася атрымаць грошы па частках. Першыя 200 долараў назбіралі і заплацілі. Але праблему «свайго гнязда» гэта не вырашыла: дзе ж цяпер узяць яшчэ 1300 долараў?

Сям'я спадзявалася на льготны беспрацэнтны кредит

у «Беларусбанку». Але там ім адказалі, што на льготы яны разлічваюцца не могуць. Звярталіся Лабышы па дапамогу ў райвыканкам, напісалі, кажуць, 3 заявы. Але, па словах Наталлі, там у яе толькі спыталі, як яна збіралася гадаваць чатырох дзяцей, не маючы свайго жылля.

— Калі б у нас адразу нарадзілася дзяўчынка, было б адно дзіця, — сказала Наталля ў інтэрв'ю «РГ». — Але спачатку на свет з'явіліся 3 хлопчыкі. Маладая мама лічыць, што раённая адміністрацыя можа дапамагчы атрымаць льготны кредит або матэрыяльную дапамогу. Але вырашыць сваю жыллёвую праблему на месцы яна ўжо не спадзяецца.

— Калі паехаць у Мінск і скаргу на ўсіх напісаць, тады, напэўна, зрагуюць.

Цяпер Олег прапісаны ў сваіх бацькоў, а жонка з дзецьмі — па вуліцы Трэцяга ліпеня, дзе сям'я жыла раней. У бацькоў мужа толькі двухпакатная кватэра, гэтай плошчы, па словах Наталлі, не хапае, каб мець агульную пральню. Такім чынам па дакументах яны разам не жывуць і сумеснай гаспадаркі не вядуць — значыць сям'і няма.

На запыт «Рэгіянальнай газеты» старшыня Маладзечанскага райвыканкама Сямён

Касабуцкі адказаў, што нічым дапамагчы не можа. Бо ў Радашкавічах, як і па ўсім раёне, сацыяльнае жыллё не будзецца, а вольнага добраўпарадкаванага жылля ў пасёлку няма. Да таго ж сям'я «на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў па месцы жыхарства, а таксама па месцы работ не знаходзіцца. Таму прэтэндаваць на атрыманне сацыяльнага жылля і на ўступленне ў жыллёва-будаўнічы кааператыв не можа». Цікава, што не пазней чым у другім квартале гэтага года будаўнікі закончаць рэканструкцыю пад жыллы дом таго самага дзіцячага сада, на жыллё ў якім Лабышы так спадзяваліся. Калі б Олег пачакаў яшчэ месяц 9—10, то, як сказала ў адказе райвыканкама, «меў бы магчымасць палепшыць жыллёвыя ўмовы ў 1-2 квартале 2004 года».

Пакуль што райвыканкам не можа нават хадайнічаць перад «Беларусбанкам» аб выдзяленні Лабышам льготнага кредыту. Таму што льготныя кредиты «выдзяляюцца грамадзянам, якія стаяць на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў». Раённая выканаўчая ўлада раіць Наталлі Лабыш звярнуцца ў пасялковы выканкам, сабраць неабходныя дакументы і стаць на ўлік.

Святлана ЦІШКО.

Працягваем знаёміць нашых чытачоў з фрагментамі кнігі ўраджэнка Будслава Анелі Катковіч і Вэранікі Катковіч-Клентак «Успаміны». Нядаўна ў Польшчы выйшаў пераклад на польскую мову гэтай кнігі, які завецца «Ад Будслава да ГУЛАГа». Захоўваем права на арыгінал. У гэтым нумары сваім успамінамі дзеліцца Анеля Катковіч. Успаміны Вэранікі Катковіч-Клентак будучы друкавацца пасля успамінаў Анелі Катковіч. Поўны тэкст кнігі можна знайсці на сайце <http://kamunikat.net.lg.pl>.

Ад Будслава да ГУЛАГа

Прыемныя былі балі трох студэнцкіх саюзаў — беларускага, украінскага і літоўскага. Заўсёды вельмі ўрачыста святкавалі 25 Сакавіка — дзень абвешчання незалежнасці Беларусі. Летам ладзілі з'езды. Я была на з'ездзе ў Наваградчыне і над Нарачай. Быў яшчэ з'езд студэнтаў у Белаавежы, але без мяне.

Большасць нашых студэнтаў не курыла і не піла гарэлку. На вечарынах сьпявалі і танцавалі побач модных танцаў народныя, абавязкова лавоніх.

Сёння многіх з сяброў няма між жывымі. У час вайны немцы застрэлілі Адася Дасюкевіча, папулярнага сярод нас студэнта. Загінуў Валодзя Шавель. Памерлі на чужыне ў Амерыцы Стась Грынкевіч і Віктар Войтанка. Многія страцілі жыццё і здароўе ў турме савецкай і на Сібіры. Раёскалася наша сямейка па ўсім свеце. Найбольшая частка апынулася ў Амерыцы, часяць знаходзіцца ў Аўстраліі, некаторыя пражываюць у Англіі і Францыі.

У 1939 годзе мела я здачныя ўсе экзамены і пачала сабраць матэрыял да магістэрскай працы. У гэты час закруціла сабе галаву «Бязрожай». Вайна нас разлучыла. Лета 1939 года правяла я ў маёнтку на Віленшчыне, у якім вучыла дзяцей багатых людзей з Гдыні. Прабыўшы ў гэтым маёнтку больш месяца, паехала са сваімі вучаніцамі ў Варшаву. Першы раз тады ў жыцці сваім пачынала сталіцу Польшчы. Зрабіла на мяне вельмі вялікае ўражанне. Можа таму, што затрымаліся мы ў багатай сям'і — прафэсара Палітэхнікі. З Варшавы паехалі мы ў Гдыню. Мела я там быць два тыдні, а была толькі адзін дзень. Ноччу разбудзіў нас бацька вучаніц абвешчаючы, што пачалася вайна. Пачалі мы паспешна ўставаць і пакаваць рэчы. Паехалі назад у Варшаву. Інакш выглядаў цяпер горад. Панавала паніка. Перад крамамі стаялі людзі ў чэргах — рабілі запасы харчоў. Бацька маіх вучаніц прапанаваў мне ехаць з ім у Вэнгрыю, але я не згадзілася і напавілася ў Вільню, а адтуль у родны Будслаў. Пры мне прыйшла сіды Чырвоная Армія і ўстанавілася савецкая ўлада.

Прышоў 1941 год. Як гром з яснага неба пачулі мы вестку пра новую вайну. Напярэдадні адступлення саветаў выклікалі мяне ў сельсавет. Цётка дала мне хустку і парайла ўцякаць у лес. Цэлы дзень там прасядзела, а на ноч вярнулася. На другі дзень зноў выклікалі, цётка парайла прыкінуцца хворай і легчы ў пасьцель. Так і зрабіла! У гэты-ж дзень прыйшлі немцы. А тых, якія пайшлі ў сельсавет, расстралялі.

Вучыць пачалі па-беларуску. Выкладала я беларускую і нямецкую мовы. Наканец вярнулася ў сваю родную хатку і сабрала сваю сям'ю ў вадно месца. Прыехаў Пётрусь з Латвіі, вярнулася з Лунінца Вэра, прыйшлі Гельця і Франак.

Вялікім ударам для нас у гады савецкай улады быў вываз дзядзькі Адольфа, брата таты, з сям'ёй у Казахстан. Многа людзей нявінных тады вывозілі ў Казахстан ці далёкую Сібір. А вывазны гэта былі страшней пахараў. Адрывалі людзей ад родных хат, ад роднага мястэчка і блізкіх сэрцу. Плакалі тыя, каго вывозілі, і плакалі тыя, якія аставаліся. Людзі страцілі спакое. Ніхто ня быў пэўны заўтрашняга дня. Найменшы шэст за акном ці дзвярыма выводзіў з раўнавагі. Забралі Ленюку — сына цёткі Гелькі. Што некалькі дзён кагось забіралі. Ніхто ня ведаў за што. Людзі пачалі чакаць змены.

У школе працавала я пчыра. Усе свае маладыя сілы пасвячала вучням. Спачатку жыла пры школе. Назначылі мяне дырэктарам школы і завучам. Выбралі дэпутатам у сельсавет. Мусела хадзіць па вёсках і аб'ясняць канстытуцыю СССР, намаўляць людзей да працы пры будове аэрадрома, прымаць удзел у розных сабранных. Ніхто ня ведае, што тады адчувала і з якой ахвотай усё гэта рабіла! Трэба было. Не было іншага выхаду. Знайшла я час арганізаваць танцавальны гурток пры школе. Мае вучні здабывалі першыя ўзнагароды на абласных алімпіядах. Танцавалі лавоніху, юрачку, кадрыль, гапака. Прыязнілася з Люніяй. З ёй праводзіла кожную вольную хвіліну і тады пазнала, якая гэта вартасная і мудрая жанчына. Чуліся мы з сабою добра і гутаркам не было канца.

Прышоў 1941 год. Як гром з яснага неба пачулі мы вестку пра новую вайну.

Напярэдадні адступлення саветаў выклікалі мяне ў сельсавет. Цётка дала мне хустку і парайла ўцякаць у лес. Цэлы дзень там прасядзела, а на ноч вярнулася. На другі дзень зноў выклікалі, цётка парайла прыкінуцца хворай і легчы ў пасьцель. Так і зрабіла! У гэты-ж дзень прыйшлі немцы. А тых, якія пайшлі ў сельсавет, расстралялі.

Праца ў Менску

Прышлі немцы. Сям'я нашая зноў рассыпалася. Усе мы страцілі працу, знайшліся без сродкаў да жыцця.

На пачатку верасня 1941 г. вельмі актывізаваліся мясцовыя паліцы, якія імкнуліся арганізаваць польскую школу.

Працяг будзе.

Анеля КАТКОВІЧ.

■ ВІЗІТ ДА ДОКТАРА

Надзеяна – толькі з мамай

У педыятрыі зноў з'явілася праблема. Мамы не выкарыстоўваюць адпачынак па догляду за дзіцем да 3-х гадоў. Напракочы на матэрыяльныя цяжкасці, спяшаюцца вярнуцца на свае працоўныя месцы. Такія рашэнні не лепшым чынам адбіваюцца на здароўі іх дачок і сыноў.

Па дадзеных сацыялагічных апытанняў, у апошнія гады значна павялічылася колькасць людзей, што адносяць сябе па ўзроўні даходаў да сярэдняга класа. Расце сацыяльная праслойка паспяхова адаптаваных песімістаў, што ўсё яшчэ чакаюць выхаду краіны з цяжкага эканамічнага крызісу, і інфармаваных аптымістаў, якія адказнасць за сваё жыццё ўзялі на сябе.

Безумоўна, цяжка сёння жыць на адну заробатную плату, палова якой у большасці жыхароў рэгіёну ідзе на аплату камунальных паслуг. Таму і спяшаюцца мамы як мага раней уладкаваць сваіх дзяцей у дзіцячы садкі. Маўляў, дзве зарплаты — не адна, можна і харчавацца лепш, і за модай паспець. Усё гэта зразумела. Але ёсць у жыцці і іншыя каштоўнасці, якіх не вымераць ніякімі грашыма. Напрыклад, здароўе дзяцей.

Немаўляці лепш за ўсё з маці. Да яе яно прывыкае з першых дзён і вельмі нязручна сабе адчувае, калі іх разлучаюць. Нават у шасцімесячнага дзіцяці могуць назірацца парушэнні нервовай сістэмы і работы ўнутраных органаў пры пераходах у сям'ю. А доўгі і дастаянны адрыў ад мамы

Немаўляці лепш за ўсё з маці. Да яе яно прывыкае з першых дзён і вельмі нязручна сабе адчувае, калі іх разлучаюць.

Фота Petrosoff.

фарміруе надалей страх, які блакіруе раскрыццё рэзерваў мозга.

Вы задумваліся, чаму дзеці ў садках часта хварэюць? Таму што пасля перанесенай хваробы ў іх застаецца стойкі хваравіты ачаг узбуджэння ў кары галаўнога мозга. Яны разумеюць, што хвароба — гарант прысутнасці маці, з якой спакойна, надзеяна, добра. Кашаль у дзяцей робіцца амаль што пастаянным і ўстойлівым да лячэння.

Пры болях у жываце выдупца беспаспяховыя пошукі глістоў і даюцца на "ўсякі выпадак" прэпараты. А праз тры дзень — тая ж карціна.

Страхі ранняга дзяцінства застаюцца на ўсё жыццё. Дзеці, якіх перадалі ў чужыя рукі і якія цяжка прывыкалі да выхавальнікаў, нягледзячы на тое, што хвароба — гарант прысутнасці маці, з якой спакойна, надзеяна, добра. Кашаль у дзяцей робіцца амаль што пастаянным і ўстойлівым да лячэння.

захворванняў. Таму, дарогія мамы, перш чым аддаць дзіця ў садок, добра падумайце, што ў жыцці важней: дабрабыт у доме ці здароўе дзіцяці? Той, хто сутыкнуўся з падобнымі праблемамі, вядома ж, "прагаласуе" за апошні варыянт. Ну, а для тых бацькоў, што яшчэ толькі вырашаюць лёс свайго дзіцяці, самы час падумаць.

Аляксандр ГУЛАК, доктар.

■ НАШ ДОМ

Нябачны вораг прытаіўся

Экалогія жыцця

Экалагі высветлілі, што жыхары буйных гарадоў, якія прывыклі наракаць на забруджанае паветра, з неабсякай сустракаюцца дома куды часцей, чым на вуліцах. Больш таго, у кватэры такіх рэчываў выявілі ў 8 разоў больш, чым на вуліцы. Прычынай таму — газавыя пліты, сучасная мэбля з драўняна-стружкавых матэрыялаў, дываны з сінтэтычнага валакна, драўняныя парашкі, пластык.

Блакiтны агеньчык

Уладальнікі электрычных пліт выглядаюць сапраўднымі шчасліўчыкамі ў параўнанні з тымі, у каго на кухні размясціліся газавыя. Ва ўмовах дрэннай вентыляцыі за час гарэння канфоркі ўтрыманне чаднага газу і двухвосіа азоту на кухні значна перавышае норму, дапушчальную на хімічных заводах! Калі няма магчымасці замяніць пліту на электрычную, увагу трэба звярнуць на выцяжку. Пастаянна яе прачышчаць, а яшчэ лепш — набыць электрычны наветраачышчальнік і ўстанавіць над плітой. У час прыгатавання ежы фортак трэба трымаць адчыненай, а таксама не забывацца штодзённа праводзіць вільготную ўборку.

Нельга выкарыстоўваць пліту ў якасці абагрэву, калі на вуліцы холадна, а ацяпленне яшчэ не ўключана. Лепш разарыцца на новы абагрэвальнік, чым рызыкаваць сваім здароўем. Змагацца з газам можна і

Самае небяспечнае месца ў кватэры — кухня, дзе ва ўмовах дрэннай вентыляцыі газавая канфорка падобная на хімічны завод.

пры дапамозе пакаёвых раслін. Напрыклад, хларафітум, англійскі плюшч ці бамбукавая пальма ачышчаюць паветра лепш за любое тэхнічнае прыстасаванне.

Правер свой нос

Мы купляем шафы, сталы і полкі з ДСП (драўняна-стружкавых пліт). Выглядаюць яны сімпатычна і каштуюць нядорога, толькі вось здароўю такая мэбля наносіць шкоду. Як кажуць спецыялісты, ДСП — магутная крыніца канцэрагеннага фармальдэгіду, асабліва, калі яна зроблена з парушэннямі тэхналогіі. У гэтым выпадку фармальдэгід пачынае выдзяляць шкодныя рэчывы з велізарнай сілай. Асабліва небяспечныя яны ў першыя дні пасля пакупкі. У дзяцей нават

можа ўзнікнуць алергічны насмарк ці павысіцца слёзавыдзяленне. Таму, перш чым набыць такую мэблю, экалагі раіць папхнуць яе яшчэ ў магазін. Якасная пахне драўнінай, а не хіміяй.

Пах паху розніца

Спецыялісты сцвярджаюць, што лепшы пах у доме — яго адсутнасць. Цяжка з ім не пагадзіцца. Тлустыя ліпкія пахі прыгатаванай ежы пранікаюць з кухні ва ўсе пакоі, пасцельная бялізна захоўвае водар пральнага парашку і г. д.

Пазбавіцца ад пахаў увогуле — немагчыма, але скараціць іх шкоднае ўздзеянне можна. Для гэтага неабходна:

— выкарыстоўваць толькі тыя пральныя парашкі, які пахнуць слаба, але прыёмна;

— радзей кіпяціць бялізну на кухні. Старацца адразу ж выветраць пах шкодных мыльных раствораў;

— раніцай як мага больш пакідаць пасцель незапраўленай;

— трымаць дзверцы шафаў, дзе захоўваецца адзенне, незачыненымі, каб адзенне ветралася;

— пакласці ў пыласос, напрыклад, лупіну лімона альбо апельсіна, тады замест паху пылу ён будзе выдзімаць больш прыемны пах.

Падрыхтавала Марына СЛІЖ.

■ ПАРАДЫ ДОКТАРА

Язва — абвастрэнні

Язвеннай хворобе страўніка ці дванаццаціперснай кішкі ўласцівыя абвастрэнні ў вясенні і асенні перыяды.

Нават тым, хто вылечыў язву, неабходна два разы на год праводзіць прафілактычнае лячэнне. Асабліва людзям з раз'яўным характарам работы ці тым, хто працуе ў начную змену. Выкарыстоўвайце лекавыя травы: мяту, валер'ян, сардэчнік (пустырнік), шпішын, біялагічна актыўныя дабаўкі. Яны зніжаюць узровень спажываемых супрацьязвенных прэпаратаў. Практыкаванні Хатха Ёгі можа выконваць кожны — яны падтрымліваюць функцыянальны стан пазваночніка. Пры язвеннай хворобе адбываюцца змяненні ў грудных пазванках, што пагаршае нервовую рэгуляцыю ўнутраных органаў. Дыхальныя практыкаванні выконваюць функцыю масажа ўнутраных органаў. Эфектыўная рэфлексатэрапія (нельга выконваць у стадыі абвастрэння) у комплексе з іголкаўкаваннем, электрапунктурай, мяккімі тэхнікамі мануальнай тэрапіі. Дапамагае кропкавы масаж кропкі цэсань-лі — яна ўказана ва ўсіх кнігах па масажу. Перад пачаткам курса рэфлексатэрапіі абавязкова парайцеся са сваім доктарам, бо пры хірургічных ускладненнях яна супрацьказана. Важныя дыета, паўнацэнны сон, умовна адмовіцца ад алкаголю нават у малых дозах у перыяд абвастрэння. Добрая заходняя традыцыя, дзе кожны п'е са сваёй шклянкі і сваю дозу.

У сістэме псіхадуховнага лекавання язвеннай хвороба — вынік недараванай крыўды.

Аляксандр ГУЛАК, доктар.

■ ПРАБЛЕМА

Туберкулёз наступае

МАЛАДЗЕЧНА. У горадзе і раёне за апошнія тры гады павялічылася колькасць хворых на туберкулёз. За 2003 год работнікамі гарадскога тубдыспансэра зарэгістраваны 3 падлеткі, хворыя на туберкулёз. Звычайна выяўляюць аднаго ў 3 гады.

«Гэта звязана з нашымі цяперашнімі ўмовамі жыцця. Туберкулёз — хвароба сацыяльная. Яна паказвае, як мы харчваемся, ці дастаткова ўжываем вітамінаў», — сказала загадчыца дыспансэрнага аддзялення гартубдыспансэра Тамара Навіцкая ў інтэрв'ю «РТ» па тэлефоне.

Дзіця нараджаецца без узбуджальнікаў гэтай хваробы. Яно заражаецца з цягам часу, найчасцей ад хворых людзей. Таксама можна заразіцца, спажываючы малако, мяса хвора на туберкулёз каровы.

Калі бактэрыі хваробы трапляюць у арганізм, не заўсёды развіваецца туберкулёз. Арганізм здаровага чалавека мае дастаткова сіл, каб супрацьстаяць інфекцыі. Але амаль усе дарослыя да 30 гадоў маюць яе ў арганізме.

Каб выявіць хваробу, дарослыя, пачынаючы з 17-гадовага ўзросту, праходзяць флюараграфічны агляд. А дзецям ставяць туберкулінавую пробу Манту. У інфіцыраванага дзіцяці на месцы ўвядзення туберкуліну праз пэўны час з'яўляецца пачырванелая прыпухласць. Гэта значыць, што яму трэба як найхутчэй абследавацца ў тубдыспансэ-

ры. Аднак за першы квартал гэтага года медработнікі не зрабілі ніводнай пробы Манту, хаця звычайна за гэты час яе паспывалі зрабіць 3 тысячам дзяцей: з апошняга квартала мінулага года ў горадзе няма туберкуліну. Беларусь закупляе яго на Украіне, а затым вакцына размяркоўваецца па абласных і раённых цэнтрах. Па словах доктара-імунолага дзіцячай паліклінікі Марыі Байковай, спецыялісты абласнога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі на нарадзе медыкаў, што прайшла надаўна ў гарадской бальніцы, казалі, што туберкулін з'явіцца ў канцы сакавіка — красавіку.

Праблема яшчэ і ў тым, што туберкулінавая палачка (узбуджальнік хваробы) не адчувальная да нашых лекаў. З 40-х гадоў, па словах Тамары Навіцкай, новых лекаў не прыдумалі, а да старых узбуджальнік за столькі гадоў прывык. Таму цяпер, каб забяспечыць эфектыўнае лячэнне, назначаюць па 4-5 прэпаратаў адначасова. Доктары кантралююць дозы, каб не адбылося прывыкання.

Найчасцей хварэюць на туберкулёз асобы з аслабленым імунітэтам, які зніжаецца пры частых пераахладжэннях, цукровым дыябеце, язвеннай хворобе, псіхічных захворваннях, а ў дзяцей пры ветраной воспе, каклюшы, адры (корь).

На сённяшні дзень у горадзе і раёне зарэгістраваны 581 хворы на туберкулёз, сярод іх 4 дзяцей і 4 падлеткаў.

Святлана ЦІШКО.

Аперацыя «І к с»

МАЛАДЗЕЧНА. Хутка выпускнікі Маладзечанскага медыцынскага вучылішча (ММВ) паспрабуюць сябе ў якасці маладога спецыяліста. Што іх, а таксама выпускнікоў іншых навучальных устаноў краіны, чакае на новым працоўным месцы.

Сёлета 230 выпускнікоў ММВ папоўняць медыцынскія ўстановы Мінскай вобласці. 43 з іх, што вучацца на платнай аснове, размеркаваліся самі. 38 выдатнікаў накіраваны ў Маладзечна і Мінск. Дарэчы, маладзечанскія ўстановы ахвотна разбіралі выпускнікоў, што скончылі вучылішча з высокім сярэднім балам. 105 харашыстаў выбралі сабе працоўнае месца бліжэй да месца жыхарства. Астатнія трапілі туды, куды іх накіравала радзіма. Гэта Вілейскае, Мядзельскае, Валожынскае РТМА. Калі цябе не чакаюць на працоўным месцы пасля заканчэння вучылішча, тэхнікума, інстытута..., то за месяц павінны пісьмова папярэдзіць, што стаўкі няма. Такім чынам дыплом будзе «свабодны».

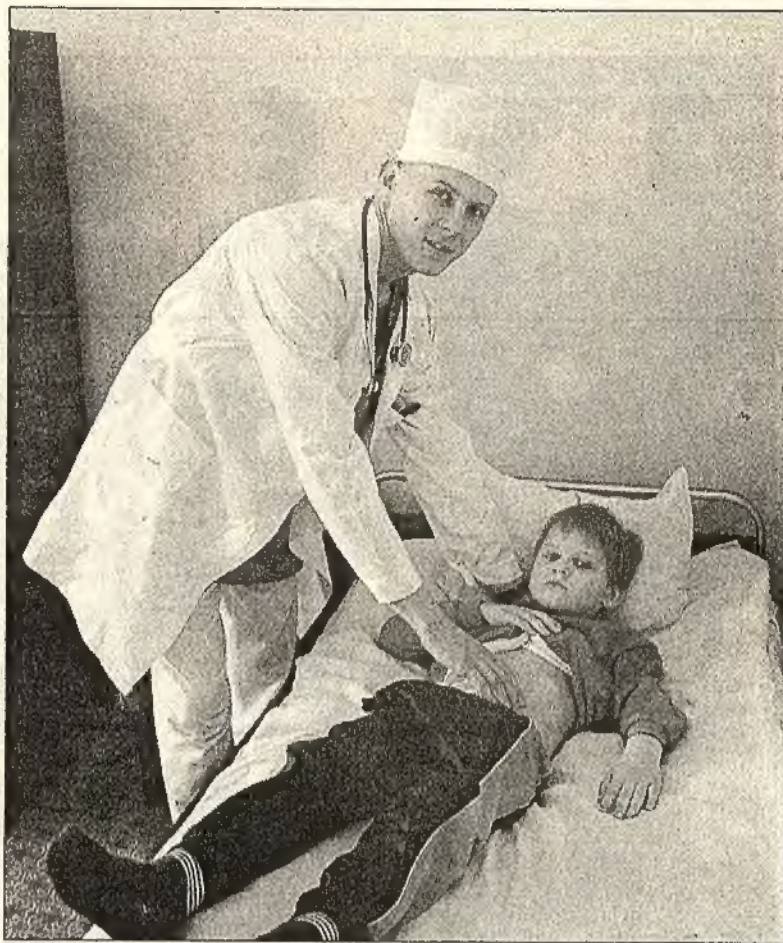
Добра, калі ты спецыяліст у сваёй справе. І, мо, яшчэ лепш, што малады, бо маеш шэраг льгот. Напрыклад, цябе павінны абавязкова забяспечыць жыллем альбо кампенсаваць траты пры яго найме. Даць

не менш чым стаўку на працоўным месцы.

Табе гэта не патрэбна? Ці ты ўвогуле не хочаш працаваць па размеркаванні, і ўжо думаеш, як правярнуць «операцыю «І к с»: не з'явіцца на працоўнае месца? Тады даведзеш кампенсаваць кошт навучання, пад'ёмныя, што даюць маладому спецыялісту. Іх памер роўны памеру тваёй апошняй стыпендыі + службовы аклад (па месцы размеркавання) + 1/4 яго частка на дзіця, мужа, бацькоў мужа і жонкі, калі разам з імі пераедуць і будуць жыць у кватэры, доме..., якія выдзелілі па месцы размеркавання. Што тычыцца кошту навучання, напрыклад, у ММВ — гэта больш за мільён рублёў за год. Прыйдзешца заплаціць і тады, калі не адпрацуеш 2 гады па месцы размеркавання. Па прычынах зменаў у асабістым жыцці ёсць магчымасць пераадрэацыя. У прыватных установах «адпрацоўваць» дыплом нельга.

Такім чынам, калі ты рашыўся на «операцыю «І к с», гэта яшчэ не ўсё. Галоўны доктар, дырэктар або начальнік той ці іншай установы, куды цябе накіравалі, паведаміць кіраўніку вучылішча, інстытута... аб няўдзяч. Ён абавязаны падаць іск у суд, які будзе задаволены на карысць выплаты.

Ірына РАБУШКА.

Доктар Андрэй Крывец закончыў Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, атрымаў размеркаванне ў Маладзечна. Пасля інтэрнатуры (паслядыпломная работа маладога доктара, якая дае яму званне спецыяліста) другі год працуе ў хірургічным аддзяленні гарадской дзіцячай бальніцы. Жыве ў інтэрнаце, атрымаць яму дапамагла адміністрацыя бальніцы. Пакідаць работу ў Маладзечна не збіраецца.

Фота Святланы ЦІШКО.

Выбіраем, спадарства!

Выбіраючы навучальную ўстанову, кожны кіруецца сваімі меркаваннямі: адным важна ўдала працаўладкавацца пасля навучання, іншых цікавіць найперш прэстыж.

Папулярнасць навучальнай установы вызначаецца яе статусам, запатрабаванасцю прафесій, якія яна дае, і проста модай на тую ці іншую спецыяльнасць.

Статус нацыянальных навучальных устаноў у Беларусі маюць Белдзяржуніверсітэт, Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка і Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт. (Статус статусам, але выпускнікі БДУ крыху пагардліва ставяцца да выпускнікоў педагогічнага, які раней былі інстытутам).

Аднак калі ў якасці крытэрыя папулярнасці ўзяць конкурс, колькасць абітурыентаў на адзін студэнцкі білет, то на першае месца выходзяць зусім іншыя ўстановы. Калі верыць звесткам даведніка для тых, хто паступае ў вышэйшыя навучальныя ўстановы, за 2003 год (самыя новыя даведнікі гарадскія бібліятэкі яшчэ не атрымалі) лідзіруе па гэтым паказчыку Мінскі дзяржаўны вышэйшы радыётэхнічны каледж, дзе два гады таму на спецыяльнасць «праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» конкурс быў 17 чалавек на месца. За ім — Вышэйшы дзяржаўны каледж сувязі з конкурсам 12,7 чалавек на месца на спецыяльнасць «праграмае забеспячэнне сетак тэлекамунацыяў». На трэцім месцы — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры, дзе ў тым жа 2002 годзе на адно месца на спецыяльнасць «менеджмент сацыяльна-культурнай сферы» прэтэндавалі 11,8 чалавек. На фоне гэтых акул адукацыі БДУ і БДЭУ з

іх самымі высокімі конкурсамі адпаведна 7,4 і 7,67 выглядаюць вельмі сціпла. Аднак выкладчык Беларускага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта Эдуард Пракаповіч, які падрыхтаваў некалькі пакаленняў перакладчыкаў, лічыць, што адносна каледжа сувязі і ўніверсітэта культуры лічбы завышаныя. «Па маіх звестках, у лінгвістычным бывае высокі конкурс — 6 чалавек на месца. А ўніверсітэт культуры па папулярнасці не можа з ім паравнацца», — сказаў ён у інтэрв'ю «РГ».

Самыя «прахадныя» па статыстыцы — ВНУ ў абласных і раённых цэнтрах. Напрыклад, у Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт на спецыяльнасць «пачатковая адукацыя і музычнае мастацтва» два гады таму колькасць заяў адпавядала колькасці месцаў, конкурс быў 1 чалавек на месца. Аднак і ў правінцыі ёсць папулярныя спецыяльнасці. Напрыклад, у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту, што ў Гомелі, конкурс такі самы, як і ў нацыянальных сталічных ВНУ.

Мінімальныя стыпендыі беларускіх студэнтаў і навучэнцаў (з 1 снежня 2003 года):

прафесійна-тэхнічныя вучылішчы — ад 20 тысяч рублёў,

сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы — ад 31 тысяч рублёў,

вышэйшыя навучальныя ўстановы, акрамя нацыянальных, — ад 37,5 тысяч рублёў,

Белдзяржуніверсітэт, Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Танка, Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт — ад 43 тысяч рублёў.

Святлана ЦІШКО.

■ ПЫТАЙЦЕСЯ — АДКАЗВАЕМ

Тэст — абавязак?

Мая дачка вучыцца ў 11 класе. Разам з ёю перажываю за абавязковае тэсціраванне па мове. Нядаўна чула, што яно абавязковае не для ўсіх выпускнікоў.

Тацяна Кнышава, Маладзечна. Да нядаўняга часу да абавязковага экзамена па беларускай або рускай мове ў форме тэсціравання рыхтаваліся ўсе выпускнікі сярэдніх школ, прафесійна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. Аднак цяпер Міністэрства адукацыі (паведамляе Інтэрнэт-сайт TUT.BY са спасылкай на «Камсамольскую праўду ў Беларусі») пераглядае сваю пазіцыю па гэтым пытанні. Разглядаюцца, нібыта, два варыянты. Першы, як і меркавалася раней, — абавязковае тэсціраванне пройдзе ўсе выпускнікі. Другі, які шмат каго можа ўзрадаваць, — тэсціраванне па мове будзе абавязковым толькі для абітурыентаў ВНУ і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў (на базе 11 класаў). Астатнія школьнікі

будуць здаваць традыцыйны экзамен у школе.

У Валожынскім аддзеле адукацыі звесткі пра магчымыя змены для выпускнікоў не пацвердзілі і не абверглі. У Маладзечанскім гарадскім аддзеле адукацыі і Смартгонскім упраўленні адукацыі нам адказалі, што ні пра якія змены Міністэрства не паведамляла. Пакуль што ўсіх вучняў 11 класаў чакае тэсціраванне. Выпускнікам 9 класаў тэсціраванне не пагражае. Пры паступленні ў ПТВ, растлумачыў Мечыслаў Мацюшонок, намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Маладзечанскага дзяржаўнага будаўнічага ліцэя, абітурыенты здаюць экзамен па мове ў форме пераказу.

Падказвала Святлана ЦІШКО.

Рэпетыцыя экзамена

ВАЛОЖЫН. Да выпускных экзаменаў застаецца ўсё менш часу, і выпускнікі школ рыхтуюцца да абавязковага цэнтралізаванага тэсціравання па мове. Яго рэпетыцыя ў Маладзечне, Валожыне і Смартгоні прайшла ў лютым, у Вілейцы — у сакавіку.

У Валожыне ў рэпетыцыйным тэсціраванні, якое выкладчыкі з Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта праводзілі 19 лютага на базе СШ №2, удзельнічалі 260 чалавек. З іх 203 здавалі экзамен па беларускай мове, 57 — па рускай. Перавод вынікаў у адзнакі па 10-баль-

най сістэме яшчэ не праводзілі. Аднак найлепшы вынік ужо вядомы: 82 балы са 100 магчымых за тэст па беларускай мове. Нуль балаў не атрымаў ніхто.

«Агульнае ўражанне складалася такое, — сказала спецыяліст аддзела адукацыі Валожынскага райвыканкама Ларыса Бусел, — што па беларускай мове экзамен здалі лепш, чым па рускай». Увогуле, прыкладна трэцяя частка ўдзельнікаў набрала больш за 50 балаў са 100. «Я лічу, што гэта нармальна для першага разу», — сказала загадчыца Валожынскага аддзела адукацыі Святлана Глябовіч.

Святлана ЦІШКО.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Што дае ў жыцці вышэйшая адукацыя?

Ганна Дзятковіч, ліцейшчыца пластыка:

— Чалавек з вышэйшай адукацыяй больш упэўнена адчувае сябе ў любой жыццёвай сітуацыі. Сама я не паступіла, «пяцёркі», што атрымлівала ў школе, аказаліся нікому не патрэбныя. А дачку з дзяцінства настройвала, што трэба вучыцца. Яна цяпер — у Віцебскім медуніверсітэце.

Аляксандр Макаравіч, прадпрымальнік:

— У мяне пакуль што няма вышэйшай адукацыі, але я каторы ўжо год збіраюся паступаць. Хачу вучыцца хоць бы для агульнага развіцця. Але адукацыя не гарантуе вялікага заробку. Мой знаёмы атрымлівае 100 тысяч і не можа адмовіцца ад работы, на якую яго накіравалі па размеркаванні.

Дар'я Зубойская, падатковы інспектар:

— З вышэйшай адукацыяй лягчэй уладкавацца на работу. Гэта я зразумела, калі пасля тэхнікума шукала месца працы. Працадаўцы ахвотней бяруць чалавека адукаванага і дасведчанага.

Канстанцін Дзісько, прадпрымальнік:

— Не ведаю. Я пасля школы паступіў у Віцебскі педагогічны ўніверсітэт, таму што трэба было некуды паступаць. Не давучыся, забралі ў войска. А пасля жаніўся... Мяне жыццё навучыла больш, чым любая адукацыя.

Падрыхтавала Святлана ЦІШКО.

■ СТАРЫ АЛЬБОМ

Праз дзве вайны

Калаціў Еўропу перадавальнічны жнівень 1939 года. Фашысцкая Германія пагражала, патрабавала ад Польшчы немагчымага: саступіць ёй Данцыгскі калідор — частку польскай тэрыторыі, якая б злучыла Германію з Усходняй Прусіяй. Паміж суседзямі наспявала вайна. Польшча мабілізавала пад баявыя сцягі добра падрыхтаваных рэзервістаў.

На фота — землякі-вілейчане, якія ў 1937–1938 гадах адбылі абавязковую вайсковую службу. Яны зноў апынуліся ў тых самых казармах у Новай Вілейцы пад Вільняй. Сфатаграфаваліся на памяць. Злева направа сядзяць: Кажура, Бутар, Клімовіч. Стаяць: Радзівановіч, Шырочын, Корсук (магчыма, Корсак), Дрозд, Сакалоўскі, Квяткевіч. Блізкія і звычайныя для нашай мясцовасці прозвішчы.

Першага верасня 1939 года Германія напала на Польшчу.

Лёс некаторых з гэтых салдат у часе вайны і пасля яе вядомы. Мікола Бутар з вёскі Клыні ў складзе пяхотнай дывізіі быў перакінуты пад Львоў. Салдаты стойка змагаліся, і нямецкія войскі ў Львоў не прайшлі. Пасля 17-га верасня польскае камандаванне рэкамендавала салдатам не ваяваць супраць Чырвонай Арміі, а перайсці на яе бок. Яны так і зрабілі. І апынуліся ў савецкіх лагерах. Калі ж у 1941 годзе Чырвоная армія стала катастрафічна адступаць пад ударамі немцаў, то савецкі ўрад дазваляў стварыць на сваёй тэрыторыі армію пад камандаваннем польскага генерала Андерса.

Мікола Бутар назваў сябе

Землякі-вілейчане, якія ў 1937–1938 гадах адбылі абавязковую вайсковую службу ў казармах у Новай Вілейцы пад Вільняй. Сфатаграфаваліся на памяць. Злева направа сядзяць: Кажура, Бутар, Клімовіч. Стаяць: Радзівановіч, Шырочын, Корсук (магчыма, Корсак), Дрозд, Сакалоўскі, Квяткевіч.

Фота з сямейнага альбому Міколы БУТАРА.

палякам з Новай Вілейкі, стаў салдатам II корпусу гэтай арміі. Прайшоў праз Іран, Ірак, Сірыю, Палестynu і Егіпет. Вызваляў Італію, удзельнічаў у бітве пад Монтэ-Касіна. Атрымаў некалькі раненняў. Узнагароджаны Крыжам Валачных (адна з вышэйшых польскіх узнагарод), медалямі. У 1946 годзе выехаў у Канаду. Памёр ў канцы 70-х.

Ілья Клімовіч з вёскі Бараўцы пасля вайскавай службы ў 1937–1938 гадах збіраўся вучыцца ў Юрашскаўскай сельскагаспадарчай школе. Але ў жніўні 1939 года зноў апынуўся ў Войску Польскім. Калі з Новай Вілейкі іх везлі пад Львоў, на «станцыі» Сокал трапілі пад нямецкія бомбы. Там Ілья кантузіла. Ваяваў пад Львовам, трапіў у палон

Чырвонай Арміі. Праз Мінск, Маскву вывезлі яго ў Валагодскі лагер. Восенню 1940 года як грамадзяніна БССР выпусцілі на волю. У 1944 годзе пасля вызвалення Беларусі быў накіраваны на будаўніцтва Вілейскай электрастанцыі. Жыў на вуліцы Мірнай. Памёр вясной 2003 года.

Пётра Сакалоўскі з Куранца пасля абавязковай службы

вярнуўся дадому. Абуцаў польскіх прызыўнікоў. Сядзеў у Вілейскай турме за сутычку з паліцыянтамі. Удзельнічаў у Абарончай вайне 1939 года. Вярнуўся на радзіму. Марыў пабудаваць уласны дом. Вечарам 21 чэрвеня 1941 года нарысаваў яго план.

Раніцай 22 чэрвеня яго арыштавала НКУС у ліку дзесятка іншых «падазронах асобаў». А раніцай 23 чэрвеня іх ужо пад канвоем гналі з Вілейкі ў Барысаў. Старых, нямоглых — прыстрэльвалі... Пётра ж патрапіў у Казахстан. У канцы ліпеня — воля, знаёмы ўжо нам шлях да Перамогі. У 1946 годзе Сакалоўскі даслаў ліст у Куранец. Апісаў свае прыгоды ў няволі, свой удзел у арміі Андерса. Паведамляў, што едзе ў Аргенціну. Марыў вярнуцца ў Куранец, да сям'і. Мара не збылася. Пасля хваробы застаўся ляжаць у аргенцінскай зямлі.

Жыццёвы шлях іншых невядомы. Магчыма, родныя ці знаёмыя пазнаюць сваіх салдатаў і адгукнуцца: паведамаць пра іх далейшыя лёсы.

Post Scriptum. Былы андэрсавец Аляксандр Паўловіч ў 1947 годзе вярнуўся ў родную вёсачку Тураўшчына, як і некаторыя іншыя землякі. А ў 1951 годзе НКУС усіх іх «узляў» — і яны бяспследна зніклі. Таму іншыя былі ўжо больш асцярожнымі. Мікола Бутар напісаў з Канады запіс да сваёй сястры Волгі, чым займаецца Паўловіч? Лісты перачытваўся НКУС. І сястра адказала так: «Тым, чым займаўся ты ў 1940-м годзе. У тым годзе Бутар сядзеў у савецкіх лагерах».

Аляксандр НАРКЕВІЧ, Вілейка.

■ КАЛЯНДАР

25 сакавіка. 90 год таму (1914) у Аўгустове, цяпер Польшча, у сям'і выхадцаў з Вілейшчыны нарадзілася беларуская паэтка, удзельніца нацыянальна-вызваленчага руху на Вілейшчыне ў часы польскай акупацыі Ганна Новік. Бацька паходзіў з вёскі Варонічы, маці — Іжа. З пачаткам першай сусветнай вайны бацькі вяртаюцца ў Варонічы.

Вучылася ў польскай школі. Працавала ў бацькавай кузні. Вывучылася на краўца. Вершы на польскай пачала друкаваць піцікласніцай у 1925 годзе ў часопісе вілейскага інспектарата школ.

У юнацтве прымае ўдзел у жыцці куранецкага беларускага падполля. За падпольную дзейнасць і спробу пераходу ў Савецкі Саюз трапіла на кватэру Вілейскай турмы амаль на тры гады.

У 1939 годзе — дэпутат уз'яднальнага Народнага Сходу ў Беластоку. Пры «першых Саветах» працавала інспектарам Куранецкага райана.

У часе вайны — партызанка. Нарадзіла і страціла дачку. Пасля вайны нараджаецца сын, у 1949 памірае муж.

Ад 1948 года — старшыня калгаса ў Варонічах, старшыня сельсавета, працуе намеснікам начальніка палітаддзела МТС у Крывіцкім раёне. Па стане здароўя вяртаецца ў Варонічы.

Друкавалася ў «Полымі». У 1960 прынята ў Саюз пісьменнікаў. Амаль усё жыццё пражыла ў Варонічах. Памёрла ў Вілейцы ў 1997 годзе.

■ УСПАМІНЫ

«Тужу, сумую і працую...»

Пра Ганну Новік у нашай сям'і ведалі яшчэ ў 30-я гады мінулага стагоддзя. Яно і не дзіва. Падчас беларускай акупацыі мой бацька займаўся падпольнай дзейнасцю, і цераз свайго сябра Міхася Машару, які жыў на Шаркаўшчыне, у Мірскі раён трапілі вершы Ганны Аляксееўны. А ў кастрычніку 1939 года ў Беластоку з паэткай падпольшчыцай бацька асабіста пазнаёміўся — ён таксама быў выбраны дэпутатам Народнага Сходу Заходняй Беларусі.

Пройдзе шмат гадоў, і я таксама пазнаёмлюся з гэтай цудоўнай жанчынай.

...Закончыўшы ў 1957 годзе Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, аддзяленне журналістыкі, я трапіў на работу ў Вілейку. Аўтобусы па раёне амаль што не хадзілі, тэлефонаў на вёсках было мала, і сувязь з Ганнай Новік, як і са многімі няштатнымі карэспандэнтамі, падтрымлівалася пераважна пісьмова. Асабліва яна ў мяне з Ганнай Аляксееўнай наладзілася, калі сам збоўлага стаў займацца паэтычнай творчасцю. (І па сённяшні дзень застаюся «пачынаючым» паэтам). Траплячы на рэдакцыйнай «Победе» ў Кузьміцкі або Рэч-

каўскі сельсаветы, не абмінаў вёску Варонічы, дзе і жыла Ганна Новік. Ад яе атрымліваў кансультацыі на конт паэзіі, падоўгу размаўляў з гаспадыняй ў яе драўлянай хатцы на розныя іншыя тэмы. Асабліва я любіў слухаць субяседніцу пра яе цяжкае дзяцінства, пра удзел у падполлі падчас беларускай акупацыі, пра пасляваеннае жыццё. Вось яе словы:

— Я — былы мужчынскі кравец. Незакончаны крыху аграном. Крыху медык, крыху фармацэўт. У дванаццаць гадоў свайго жыцця дапамагала бацьку ў кузні (ён быў каваль): біла молатам, набрала гайкі, балты, нават рараз крывава-тэя ўхналі, з дапамогай якіх кавалі коней. Касіла, арала, гарадзіла платы, валіла дрэвы з бацькам, калі будавалі хату.

Апавядаючы пра гэта, неяк у студзені 1968 года Ганна Аляксееўна з сумам выказалася:

— Цяпер мне зноў давалася ўзяцца за гэта. Толькі прайдзены мною вузкія сцежкі забралі ў мяне шмат здароўя, і на кожную работу я трачу шмат сіл і часу. Сэрца не вытрымлівае фізічнай нагрукі.

Вось і ў дзень майго чарговага візіту да Ганны Аляксееўны завітала ўдава франтавіка, які загінуў у 1944 годзе, і прасіла навастрэць пілу. З суседняй вёскі Котлаўцы прыйшлі за лекамі (дарэчы, будучы ў Вілейцы, Ганна Новік з запасам набірала іх у аптэцы). А назаўтра раніцай прыйшоў калгасны каваль з абпаленай рукой. І ўсім была аказана патрэбная дапамога.

Нават у ролі ветэрынарнага фельчара выступала няўрымслівая жанчына. «Тэтай рабоце», — усміхалася Ганна Аляксееўна, — мяне навучыў Леанід Кавалік з калгаса «Чырвоны Сцяг».

У адным з апошніх пісьмаў, якое я атрымаў, калі працаваў у Беразіно, у лютым 1982 года Ганна Аляксееўна зазначыла: «На сённяшні дзень яшчэ живу поўным жыццём: люблю, захапляюся, абураюся, пішу сацыяльныя вершы, лірычныя. Тужу, сумую і працую фізічна».

Такім няўрымслівым Чалавекам і запамнілася мне Ганна Новік — мой старэйшы таварыш, мая старэйшая дарадчыца.

Барыс МАНЦЭВІЧ.

Ганна НОВІК

Ліст дадому

Не турбуйся, мама, за мяне,
І штодзённа не маліся богу,
Бо малітва бога не кране,
Бо зусім няма яго, такога.
Я жыю спакойна ў мурах,
У мяне тут поўная абслуга.
І вартуюць днём і на начах
Усю гэтую турэмную акругу.
Карабіны, карцэры, «ваўчкі»
Нагадовае за жалезнай

брамай.
Сталаванне для тваёй дачкі
І кватэра. Не турбуйся, мама.
І на іпацыр я хаджу штодзень.
На папары ён мінут

пятнаццаць.
У манежы бачыла камя?
Так і мне тут можна

разгуляцца.
Нават той дарозай, што цары
Самастойна ходзяць пехатой,
Я сабака верны і стары —
Аляхун што раз ідзе за мною.
І чаго, скажы, яшчэ хацець?
Ёсць і нары, і ў куце парашка...
Толькі каб на неба

паглядзець —
Немагчыма, або вельмі цяжка.
Сонца бачу, але толькі ў сне.
І яно часамі мяне грэе.
Не турбуйся, мама, за мяне,
Я зусім нямнога пастарэю.
Ты жыві, працуй,

як і заўжды,
Я хачу табою ганарыцца.
Я вярнуся, хоць і праз гады,
Мне панам ніколі не скарыцца.

1936.

ВІНШАВАНКІ

Аляксандра Аляксандравіча Хоміча
3 80-годдзем!

Дарагі татачка, дзядуля, віншуем цябе з днём нараджэння. Жадаем табе добрага здароўя, усяго самага найлепшага. Не унывай, што годзі пралетают. Нам поўналетня бодрасці таеой, І пусть табе асв время слагавают Внучат внимание и тепло детей.

Дачка Ганна, зяць Анатоль, унукі Вольга і Вераніка.

Аляксея Патрывіча Васільева віншуем з днём нараджэння! Влікае дзякуй за дапамогу і падтрымку. Сонечнага Вам неба, гармоніі, аптымізму і добрага настрою! Маладзёў МА ГА "ХСДМ".

Аляксея Патрывіча Васільева віншуем з днём нараджэння. Жадаем Вам і Вашым сямейным паспяховых выступленняў на конкурсах і спаборніцтвах. Гурток "Спартыўнае арыентаванне".

Ляццук Рэгіну віншуем з нараджэннем сыночка! Жадаем Вам і Вашаму сямейку моцнага здароўя, шчасця, яскравых умяшак і сямейнага дабрабыту. Дзякуй з к.ф. "Карыз".

Аляксандра Міхайлавіча Сіца з в. Геродзкі віншуем з днём нараджэння! Здароўя табе, каханая. Твая сям'я.

Тайсу Новаш, дарагую матулю, віншуем з юбілеем. Жадаю шчасця, здароўя і доўгіх год жыцця. Дачка Вераніка.

Васіль Русак, любі і дарагі наш, віншуем цябе з днём нараджэння! Жадаем табе здароўя, шчасця, каханя і поспехаў у працы. Жонка і дачка.

Віктара Міхайлавіча і Алену Анатольеўну Пырхавіч віншуем з 25-годдзем сумеснага жыцця! Жадаем шчасця, сямейнага дабрабыту. Родныя.

Рамана Цалуйку, любімы сыноч, брацік, віншуем з п'янапаўцем. Жадаем здзяйснення ўсіх жаданняў, шчасця. Твае родныя.

Морыну Вільяневу з Вілейкі віншуем з днём нараджэння! Ад душы жадаем шчасця, здароўя і сямейнага дабрабыту. Сястры Кацярына і мама.

Юлію Троцкую з днём нараджэння. Няхай табе спадарожнічаюць здароўе, кананне і удача. Сяброўка Кацярына Вільянева.

Маладзечанскі турклуб "Пілігрым" віншуе з днём нараджэння Андрэя Жарковіча, Аляксандра Мейсакі і Еўдакію Пагарлецкую! Жадаем моцнага здароўя, цудоўнага настрою і цікавых паходаў.

Тамару Арыадзеўну Патрыўскую з Вілейкі віншуем з юбілеем! Шчасця, здароўя, доўгага жыцця, усіх зямных даброт. Родныя.

Ганну Нашчынец віншуем з 18-годдзем! Здароўя, шчасця, каханя, поспехаў у аучобе, усіх зямных даброт. Хросны тата Мікалай і яго сям'я.

Тацяну Літвіновіч віншуем з 20-годдзем! Жадаем моцнага каханя, здароўя, шчасця, квітней і радзей жыцця. Сам і Пасяда.

Тацяну Літвіновіч віншуем з днём нараджэння. Жадаем шчасця, здароўя, каханя і каб збыліся ўсе твае жаданні. Сільвановічы.

Сяргея Крачкоўскага віншуем з днём нараджэння. Жадаем шчасця, здароўя і поспехаў у вучобе. Твая сям'я.

Мікалая Валынінавіча Лабуху віншуем з 45-годдзем! Жадаем здароўя, шчасця, доўгага жыцця, добрага настрою. Жонка і дзеці.

Анатоль Занкавіч віншуем з днём нараджэння. Усё добрае ў гэтым жыцці ад усёй душы жадаем табе. Твае сябры.

Тамару Патрыўскую віншуем з днём нараджэння! Жадаем усяго самага лепшага, светлага, самага добрага. Сябры.

Святлану Краснацераву віншуем з юбілеем. Дарагая сястрычка! Ні золата, ні каронавай алашці, ні тах чудах, што выдумал народ, — простаго чалавеческага шчасця жадаем мы табе на многіх гадах. Сняжана, Валыніна, Каця.

ШАШКІ

Мат у два хады

Як ужо раней паведамлялася, вядома звыш 250 дебютных пастак і камбінацый, дзе з дапамогай тактычных удараў — самым захопным і прывабным відам барацьбы ў шашках — ужо на пачатковай стадыі партыі белыя або чорныя дабіваюцца для сябе прыгожай перамогі.

Але ёсць дзве партыі, дзе ў адкрытай пазіцыі ўжо другі ход з'яўляецца прычынай паражэння. У сур'ёзных спаборніцтвах гэта адбываецца вельмі рэдка, але ўсё ж такі гэта здарэцца. Так і ў цяперашнім 2-м чэмпіянаце Мінскай вобласці па перапісцы ў вядучага шашачнага рубрыкі "РГ" з адным першараздатнікам партыя (белыя) пачыналася так:

1. e3-d4 b6-a5 2. a3-b4 b6-a5? Апошні ход чорных вядзе да немінучага проигрышу. Гэты факт устанавіў перабургскі шашыст Васіль Філіпаў яшчэ ў пачатку XX стагоддзя, але сваю "тайну" нікому не адкрываў, а дебют атрымаў назву яго імя.

3. f2-e3! Цяпер чорныя не могуць развівацца на сваім левым флангу, а на правым яны хутка акажуцца моцна звязанымі.

Далей партыя магла развівацца так:

3... c7-d6 4. b2-a3 b8-c7 5. e3-f4 і ўрэшце чорныя вымушаны расставіць са сваёй шашкай 5... h6-g5, што ў гэтай сітуацыі раўназначна проигрышу.

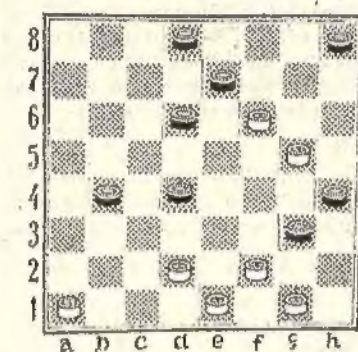
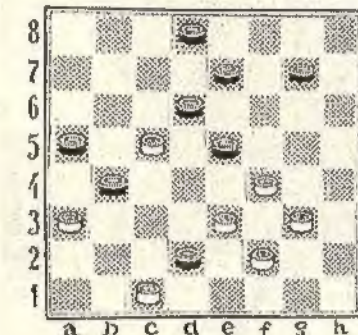
Успамінаецца гісторыя, якая адбылася гадоў з 30 таму ў адным з турніраў. Чарговы тур толькі пачаўся, а ў мяне, гуляў белымі, у партыі з Аркадзем Дудко (Маладзечна) склалася такая ж пазіцыя. Я ціха нагадаў свайму саперніку, і ў той час добраму сябру, што ён зрабіў проигрышны ход. Успомніўшы пра гэта, ён, доўга не думачы, пацснў мне руку і пачаў зноў расставіць шашкі. І трэба было бачыць рэакцыю балельшчыкаў, якія не маглі ўдзяміць, што здарылася. Прышлося кампетэнтна растлумачыць і паказаць, што магло атрымацца пры далейшым працягу партыі.

Падобная сітуацыя можа ўзнікнуць у той жа гульні Філіпава пасля гадоў 1. e3-d4 b6-a5 і памылковае 2. g3-h4? таксама прыводзіць да немінучага проигрышу. Паўнацэнны аналіз гэтай партыі зрабіў гросмайстар Венямін Гарадзецкі. Далей магчыма 2... c7-b6 3. f2-g3 b8-c7!!

Дзякуючы гэтаму вельмі тонкаму ходу, чорныя атрымліваюць перамогу ва ўсіх варыянтах.

3-за грувацкасці яны не могуць тут быць пераведзеныя, але падаём адзін найбольш эфектны:

4. d2-e3 d6-c5 і на 5. c1-d2? праходзіць камбінацыя Аляксандра Пятрова 5... c5-b4 6. a3-c5 f6-e5 7. d4-f6 e7-g5! 8. h5-f6 b6-h4 x.

Для самастойнага рашэння прыводзім дзве новыя канцоўкі майстра спорту, старшыні Мінскай абласной федэрацыі

шашак Аляксандра Ляхоўскага (г. Жодзіна), якія ён прыязна даслаў у рэдакцыю.

У абедзвюх белых пачынаюць і выйграюць. Жадаем поспехаў і чакаем вашых новых адказаў.

Зверце рашэнні. "РГ" ад 16.01.2004 г.

№1. "Партыя ў вершах"

Чорныя ходзяць наступным ходам 5... g5-f4 і ахвяруюць тры шашкі, таму лёгка выйграюць. Далей было так: 6. e3-c5 c7-b6 7. d4-f6 b6-d4 8. c3-e5 a5-c7 x.

№2. Эцюд А. Шошына. 1. f2-g3 h2-f4 2. a5-b4 f4-g3 3. b4-c5 g3-h2 4. a3-b4 x.

№3. Задача А. Шошына. 1. d6-f4 b2-c1 (A) 2. c7-b6 a7-c5 3. a5-b4 c5-a3 4. f4-e5 a1-f6 5. h8-b2.

(A) 1... a7-b6 2. e3-d4! Здавалася, што простая партыя e3 стаяла там, дзе яна патрэбна для запірання чакаемай на полі c1 дамкі, аднак гэта міраж: ператварэнне ў дамку на полі c1 не адбудзецца. 2... b6-d8 3. a5-c7 d8-b6 4. d4-c5 b6-d4 5. h8-c3 b2-d4 6. d2-c3 d4-b2 7. f4-c1. Цудоўная мініяцюра.

Правільна рашылі Анатоль Гомза (Вілейка), Леанід Жыхар (Крывічы), Сяргей Матус (Валожын).

Анатоль РОГАЧ, кандыдат у майстры спорту.

Кіназатр
«Радзіма»

19-21 сакавіка. "Дрэныя хлопцы-2", ЗША, ба-явік, акрамя асоб да 16 год, 2 серыі. Сеансы: 19 сакавіка — у 18.30 і 21.00; 20 і 21 сакавіка — у 16.00, 18.30 і 21.00.

22-28 сакавіка. Прэм'ера. "Чумовая пятніца", ЗША, камедыя для ўсёй сям'і. Сеансы: 22-24 сакавіка — у 19.00 і 21.00. 25-28 сакавіка — у 15.00, 17.00, 19.00 і 21.00.

Для дзяцей

19-21 сакавіка. Прэм'ера. "У пошуках Нэмо", анімацыйны фільм. Сеансы: 19 сакавіка — у 10.00, 12.30, 14.30 і 16.30; 20 і 21 сакавіка — у 12.00 і 14.00.

22 сакавіка. "Сцюарт Літл-2", ЗША, камедыя — у 12.00.

22-24 сакавіка. "Дзеці шпіёнаў-3" — у 15.00 і 17.00.

23 сакавіка. "Кніга джунгляў-2", ЗША, прыгоды — у 12.00.

24 сакавіка. "Дыназаўр", ЗША, поўнаметражны мультфільм — у 12.00.

25 сакавіка. "Дзяжурны тата", ЗША, камедыя — у 12.00.

Кожную суботу ў 21.00 — дыскатак. Працуе бар. Камп'ютэрныя гульні. Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

■ КОНКУРСЫ

Прыз — відэакасета

Вітаю вас, шануюныя ўдзельнікі конкурсу і адразу ж дзякую за тэлефонныя званкі і пісьмы. За адведзеныя 10 дзён мы атрымалі 42 адказы, у якіх "Каханне, шчасце і дабрабыт!", правільна адказаўшы на пытанні конкурсу, пажадалі ўсім чытачам газеты 11 віляйчан, 30 маладзечанцаў і адна жыхарка Астраўца.

Прыемна, што кола ўдзельнікаў расце. Больш таго, многія сталі працягваць арыгінальнасць у афармленні адказаў. Прыемна было трымаць у руках ліст Валерыя Хадорыка, Наталлі Андрэеўскай, Ганны Абары, Насці Крачкоўскай з Вілейкі, Максіма Захарыча, Фёдара Іванкевіча з Маладзечна і іншых. Але шчаслівы нумар, а разам з ім і права атрымаць відэакасету, выпалі Юліі Бажко з Маладзечна. Сертыфікат чакае яе ў рэдакцыі, а прыз можна атрымаць у пунктах продажу аўдыё- і відэаапарату ў "Дзіцячым свеце", "Пасажы", на калгасным рынку і міні-рынку "1000 дробязяў".

А цяпер — новае заданне, і для тых, хто толькі што да нас далучыўся, — правілы гульні. Па-першае, вы павінны адказаць на прапануемыя пытанні, да кожнага з якіх даюцца тры варыянты адказаў, адзін з іх — правільны. Па-другое, з кожнага слова-адказу трэба ўзяць першыя літары і скласці з іх загадкавыя словы.

Сёння гэта імя (пытанні 1-4) і прозвішча (пытанні 5-14) вядомай кінаактрысы.

1. Як называюць судзію, які абслугоўвае футбольны матч? (Арбітр. Пракурор. Натарыус.)

2. Як, паводле грэчаскай міфалогіі, звалі багіню помсты? (Немезіда. Гера. Афіна.)

3. Якая з гэтых актрыс сыграла галоўную ролю ў знакамітым савецкім фільме "Маленькая Вера"? (Дашкунайта. Нягода. Сёміна.)

4. Які з гэтых расійскіх гарадоў знаходзіцца ў Азіі? (Жэзўск. Омск. Уфа.)

5. Як называюць чараду ваўкоў? (Шайка. Банда. Зграя.)

6. Які хімічны элемент у перыядычнай сістэме Мендзялеева стаіць першым? (Кісларод. Вадарод. Гелій.)

7. Пры пастаноўцы якога з гэтых спектакляў дзеючы асобы абавязкова спяваюць? (Опера. Балет. Камедыя.)

8. Хто з гэтых славетных марскіх падарожнікаў быў іра-там? (Дрэйк. Кук. Магелан.)

9. Як на Русі называлі трохкапечную манету? (Алтын. Грош. Талер.)

10. Якая з гэтых планет Сонечнай сістэмы знаходзіцца бліжэй да Зямлі? (Уран. Марс. Сатурн.)

11. Як называецца вытворчае аб'яднанне па вырабе мінеральных угнаенняў у Гродне? ("Азот". "Калій". "Фосфар".)

12. У якім амерыканскім штаце кіназорка Арнольд Шварцэнегер абраны на пост губернатара? (Тэхас. Фларыда. Каліфорнія.)

13. Якой з гэтых грашовых адзінак карыстаюцца ў Кітаі? (Вона. Эку. Юань.)

14. Хто з гэтых вядомых мастакоў напісаў карціну "Паляванне на львоў"? (Шышкін. Ван Гог. Рубенс.)

Адказаў чакаем 10 дзён.

Конкурс вядзе Мікола ЛІПСКІ.

Купон 12

да рубрык "Віншаванкі" і "Знаёмствы". Вясняна змяшчаюць тэксты аб'явам да 15 слоў. Аналізныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

Імя _____

Прозвішча, імя, адрас (не для друку) _____

рэгіянальная
газета

■ ІМЯНЫНЫ

18 сакавіка. Праваслаўныя: Канстанціна, Фёдара. Католікі: Багдана, Юзафа.

20 сакавіка. Праваслаўныя: Васіля, Паўла, Яўгена. Католікі: Герберта.

21 сакавіка. Праваслаўныя: Арсена, Лазара. Католікі: Любаміра, Мікалая.

22 сакавіка. Праваслаўныя: Аляксандра, Валерыя, Івана, Ільі, Кірылы, Мікалая, Тараса. Католікі: Кацярыны, Паўла.

23 сакавіка. Праваслаўныя: Галіны, Віктара, Дзяніса, Леаніда, Паўла. Католікі: Фелікса.

24 сакавіка. Праваслаўныя: Сафона, Яфіма. Католікі: Кацярыны, Марка.

25 сакавіка. Праваслаўныя: Рыгора, Сямёна, Феофана. Католікі: Мерыі.

ЗНАЁМСТВЫ

Забяспечаная адзінокая жанчына, 54/170/75, чакае сустрэчы з адзінокім без шкодных звычак мужчынам. 222310, Маладзечна-1, т/п МС 0753138.

Мужчына, 40/188/80, пазнаёміцца з жанчынай 30-40 гадоў. 222310, Маладзечна, Галоўпаштamt, прад'яўніку пасведчання №0091462.

Добрая, пяшчотная, сімпатычная жанчына, 48/160/62, падарыць каханню і клопат прыемнаму мужчыну з жыллем. 222310, Маладзечна-4, п/п №508.

Мужчына, 51/178, пазнаёміцца з жанчынай для сур'ёзных адносін. Шкодных звычак няма. 222310, Маладзечна-3, п/п МС 0400123.

Мужчына, 49/170/70, жыллем забяспечаны, пазнаёміцца з жанчынай без дзяцей для стварэння сям'і. 222310, Маладзечна-6, п/п МС 0367626.

Мужчына, 41/162/60, пазнаёміцца з жанчынай, можна з дзіцем, згоднай на пераезд. 222340, Валожын, п/п 002783.

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

● Аўда-80, 950 у.а., торг. Т. у Маладзечне 37607.
● Аўда-80, 1988 г.а., 1,85, 2200 у.а., торг ці памяню на больш танна а/м. Т. у Вілейцы 58845, (8-029) 7783696.
● Аўда-80 В-4, 1994 г.а., 1,9 ТД, зялёны металік, з/пакет, люк, літвы дыскі, магнітола, Т. у Вілейцы 53090.
● Аўда-80, 1986 г.а., шэры металік, велюр, люк, ц/з, музыка, 2,2, 8 л на 100 км, 1550 у.а.; ВАЗ-2101, Т. (8-029) 6606629.
● Аўда-100, 1988 г.а., у добрым стане, Т. (8-029) 6821118.
● Аўда-100, 1986 г.а., 2,0 ТД, тэрмінова, Т. (8-029) 6874718.
● Аўда-100, кузаў з дакументамі, Т. (8-029) 6869066.
● Аўда-84 Авант, 1993 г.а., 195 тыс. прабег, Т. (8-029) 7638023.
● БМВ, 1983 г.а., Т. у Маладзечне 66334, (8-029) 7628285.
● БМВ-200, 1984 г.а., 2,0Е, Тэрмінова, Т. (8-029) 7037939.
● БМВ-520і, 1988 г.а., 2,0Е, ш/вішня, а/пакет, абграві люстэркаў, люк, музыка, бажавы салон, выдатны стан, 3500 у.а. Т. (8-029) 6528646.
● ВАЗ-21011 "Рубін", 1981 г.а., 650 у.а. Т. у Маладзечне 31193.
● ВАЗ-2104, 1994 г.а., чырвоны, Т. у Маладзечне 77973.
● ВАЗ-2105, 1985 г.а., газ-бензін, чырвоны, Т. (8-029) 7674048.
● ВАЗ-21063, 1985 г.а., 950 у.а. Т. (8-029) 7609754.
● ВАЗ-21063, Т. (8-029) 7611553, (8-029) 7611564.
● ВАЗ-2107, 1987 г.а., Т. у Маладзечне 65971, (8-029) 7643114.
● ВАЗ-2109, 1994 г.а., 1,3К, бронзавы металік, 64 тыс. км, 7 мес. з Германіі, 2050 у.а., торг. Т. у Вілейцы 53545.
● ВАЗ-2107, 1985 г.а., 1000 у.а., Масквіч-2140, 1989 г.а. Т. у Маладзечне 32744.
● Волва-440, 1995 г.а., магчыма ў крадзці, Т. у Ашмянках 42002.
● Волва-460, 1993 г.а., 1,8і, Т. (8-029) 6890065.
● Волва-740, 1990 г.а., 2,4 ТД, Т. у Вілейцы 33036, (8-029) 7640635.
● ГАЗ-4301, 1994 г.а., дызель, кунг, у добрым стане, Т. у Мядзеле 43206, 43140.
● Масквіч-2140, 1980 г.а., без праблем, на ходу, 270 у.а.; рухавік "Опель Кадэт", 1,3 бензін, па запчастках, Т. у Вілейцы 33766.
● Мерседэс-190, 1988 г.а., 2,0Д, Т. у Маладзечне 54489.
● Мерседэс-200Д, 1981 г.а., жоўты, добры стан, Т. (8-029) 6396374.
● Мішубісі Галант, 1993 г.а., 2,0, V16, Т. (8-029) 6423179, (8-029) 7075431.
● Нісса-522 у добрым стане, устаноўлены рухавік і КПГ ГАЗ-24, Т. у Вілейцы 59232.
● Нісан, 1986 г.а., 1,7Д, чорны, Т. (8-029) 7656140.
● Нісан Сані, 1991 г.а., 1,45, чырвоны, 3-дверны; Форд Сіера, 1989 г.а., 2,0і, седан, Т. у Маладзечне 37624.
● Нісан Сані, 1993 г.а., 2 літры, дызель, Т. у Вілейцы 73257.
● Опель Амега В, 1994 г.а., 2,0Е, 16 V, экатаж, седан, без прабегу па РБ, Т. (8-029) 7533186.
● Опель Амега, 1993 г.а., 2,0Е, фіялетава металік, ёсць усё, акрамя скуры і кандыц, Т. у Маладзечне 54076.
● Опель Амега, 1997 г.а., універсал, 2,5 ТД, ёсць усё, акрамя скуры, Т. у Смаргоні 36075.
● Опель Аскону, 1988 г.а., 1,85, 1000 у.а. Т. у Маладзечне 36149.
● Опель Астру, 1995 г.а., Д, універсал, Т. (8-029) 6633347.
● Опель Вектру, 1997 г.а., аварыйны зад, 4800 у.а. Т. (8-029) 6247628.
● Опель Кадэт Караван, 1984 г.а., 1,2К, 6 л/100 км, добры, 750 у.а., торг, Т. у Вілейцы 55892.
● Опель Кадэт, 1988 г.а., 1,6Д, Т. (8-029) 6674169.
● Опель Корсу, 1994 г.а., 1,25, зялёны перламутр, ц/з, сігналізацыя, толькі з Германіі, 2700 у.а. Т. у Маладзечне 36992.
● Опель Ракорд (седан), 2,0Е, пераходная мадэль, 650 у.а. Т. у Вілейцы 58381, (8-029) 6398087.
● Рано-25, 1981 г.а., газ-бензін, усе навізоты, 2200 у.а. Т. у Смаргоні 35331.
● Рано Лагуны, 1995, вішня, тыдзень у РБ; Пансер, 1990 г.а., сігналізацыя, люк, велюрны салон, з/пакет, новая гума, сплор, 1900 у.а. Т. (8-029) 6477141.
● Рано Репід (каблук), 1986 г.а., 1,45, чырвоны, г.п. 750 кг, Т. у Вілейцы 59131.
● Рано Тінга, 1995 г.а., 1,25, 110 тыс. км прабег, 2550 у.а. Т. у Маладзечне 67225, (8-029) 7784335.
● Рано Трафік, бус, 1986 г.а., 1,7 газ-бензін, добры стан, 2200 у.а., торг, Т. у Маладзечне 99552, у Вілейцы 74385.
● Севат Кардобу, 1995 г.а., 1,45, мона, тэрмінова, Т. (8-029) 7681226.
● Сітраэн ВХ-19 Д, 1986 г.а., сігналізацыя, ц/з, 700 у.а. Т. (8-029) 6470371.

● Сузукі Свіфт, 1992 г.а., 1,35, седан, цёмна-сіні, Т. у Маладзечне 70448, (8-029) 7650448.
● Табту Каролу, 1993 г.а., седан, АКП, 1,6Е, 16-клапану, магнітола, Т. (8-029) 7638023.
● УАЗ-469 — 2 шт., 600 у.а.; ВАЗ-2108, Т. (8-029) 7755938.
● ФВ Гольф, 1988 г.а. Т. у Вілейцы 53523.
● ФВ Гольф, 1984 г.а., 1,6Д, чырвоны, 5КПП, 1100 у.а. Т. у Вілейцы (8-029) 7780175.
● ФВ Гольф, 1980 г.а., 1,35, камплект спойлераў на Гольф, Т. (8-029) 7075079.
● ФВ Гольф, 1987 г.а., 1,85, 5-дверны, добры стан, 1500 у.а. Т. (8-029) 7619842.
● ФВ Гольф-2, 1992 г.а., аб'ём 1,3, бензін, Т. у Ашмянках 20404.
● ФВ Гольф-2, 1986 г.а., 1,35, 6 л/100 км, 1570 у.а. Т. у Вілейцы 33608.
● ФВ Гольф-2, 1992 г.а., 2,4 ТД, нядорога, Т. (8-029) 6733911.
● ФВ Пасат (універсал), 1985 г.а., белы, за 1000 у.а. Т. (8-029) 7679411.
● ФВ Пасат (універсал), 1983 г.а., 1,85, Т. у Вілейцы 74457.
● ФВ Пасат В-3, 1989 г.а., 1,85, універсал, добры стан, Т. у Вілейцы 58462, (8-029) 4011024.
● ФВ Пасат В-4, 1986 г.а., універсал, цёмна-фіялетава металік, 1,8 газ-бензін, толькі з Галацкі, г/у, ц/з, 2 ПБ, люк, фаркол, CD, Т. (8-029) 7654704.
● ФВ Гольф-3, 1994 г.а., 1,9Д, белы, 4-дверны, Т. у Маладзечне 54076.
● ФВ Джету, 1985 г.а., 1,3К, 1050 у.а. Т. у Маладзечне 32823, (8-029) 7747949.
● ФВ Пасат, 1984 г.а., 1,6Д, па запчастках, Т. у Маладзечне 33149, (8-029) 7728515.
● Фіат Тыпу, 1993 г.а. Т. у Ашмянках 43230.
● Фіат Тыпу, 1994 г.а., 1,4 бензін, вішня, Т. у Ашмянках 21102.
● Форд Арыён, 1992 г.а., 1,4 мона, люк, ц/з, к/фар, Т. (8-029) 7781967.
● Форд Мандэа, 1994 г.а., 1,8 ТД, універсал, сіні, Т. у Маладзечне 90475, (8-029) 7733023.
● Форд Мандэа, 1995 г.а., хэтчбек, 1,8 ТД, Т. у Вілейцы 51714 (пасля 18.00).
● Форд Мандэа, 1995 г.а., 1,8 ТД, белы, усе навізоты, акрамя скуры, 3500 у.а., торг, Т. у Ашмянках 39210, 37326.
● Форд Скорпіё, 1990 у.а., 2,5 ТД; ФВ Гольф, 1984 г.а., 1,6Д, Т. у Вілейцы 56378, (8-029) 7655906, (8-029) 7656378.
● Форд Скорпіё, 1986 г.а., газ-бензін, 1,6Д, ш/п, цёмна-сіні, добры стан, 1400 у.а., тэрмінова, Т. (8-029) 7765956.
● Форд Эскорт, 1987 г.а. (пераходны), 1,6 дызель па запчастках, Т. (8-029) 7611553, (8-029) 7611564.
● Форд Эскорт, 1,8 Д, 1991 г.а., універсал, чорны, Т. у Маладзечне 54401, (8-029) 7024215.
● Форд Мандэа, 1995 г.а., 1,65, хэтчбек, цёмна-зялёны металік, выдатны стан, ёсць усё, акрамя скуры, 3400 у.а. Т. у Маладзечне 54846.
● Форд Эскорт, 1990 г.а., 1,65, мона, 1700 у.а. Т. (8-029) 7739763.
● Хундай Поні, 1992 г.а., добры стан, 1400 у.а., без торга, Т. у Маладзечне 34838.
● М/а Іска 35-8, 1982 г.а., 2,5Д, г/п 2 т, спарка, кузаў 4,1 м, тэнт, 1900 у.а., торг, Т. у Маладзечне 70588.
● М/а Пажо J-5, 1991 г.а., 2,5Д, выскі, доўгі, граві, белы, добры стан, муз. CD "SONY", новая гума, кантуратнік, Т. у Вілейцы 35130, (8-029) 7792872.
● М/а Рано Трафік, 1985 г.а., 2,1Д, 1600 у.а. Т. у Вілейцы (8-029) 6300857.
● М/а ФВ Транспарцёр (грузавы), 1991 г.а., толькі з Германіі, (8-029) 6153945.

ІНШАЕ

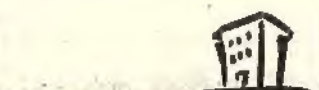
● Гуму 175/75, Я 16"С"; МР3/СД плазмер, новы, Т. у Маладзечне 51664, (8-029) 6151664.
● 3/4 Форд Сіера, Т. у Мядзеле 49667.
● 3/4 "БМВ-320", "Опель Аскона", "Форд Сіера", Т. у Вілейцы 57032, (8-029) 6882595.
● Прычэп да л/а "Купаво", 1,1 т. Т. (8-029) 7783816.

КУПЛЮ

● ВАЗ, Масквіч, ГАЗ-24, УАЗ да 100 у.а.; рухавік ГАЗ-24,53, Масквіч, Т. (8-029) 7755938.
● Іжмарку, 1990-92 г.а., аб'ём 1,0-1,2 см³, бензін, Т. у Вілейцы 32547, (8-029) 7036542.
● ФВ Гольф-2, Т. у Вілейцы 56723, (8-029) 7622912.
● ФВ, Аўда, з дэфектамі, для сябе, да 2000 у.а. Т. у Маладзечне 37335, (8-029) 7798407.
● Форд Арыён, 1989 г.а., ліхтары, бампер, пензль, крыпы, усё задня частка, Т. у Маладзечне 32032.
● Рухавік "Масквіч" у любым стане, Т. (8-029) 6462185.
● Прычэп да ЗІЛа, магчыма без дакументаў, Нядорога, Т. (8-029) 6570984.

ПАСЛУГІ

● Аўтапаслугі на л/а. Т. у Вілейцы 51012.
● Устаўка і рамонт СІГНАЛІЗАЦЫІ, АУТАШКА, трышчы, сколаў і эл/абсталявання л/а. Т. у Маладзечне 64136, (8-029) 6577697.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

● 1-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, Т. (8-029) 7508823, (8-029) 7756151.
● 3-пакаёвую кватэру ў Маладзечне, 2 паверх, 61,1 (46,3) м², Т. у Маладзечне 53133.
● 2-пакаёвую кватэру, гараж, дачу, Т. у Вілейцы 54527.
● 2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы (пасля рамонта), Т. у Вілейцы 56239.
● 2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне па вул. Б.Хмяльніцкага, 66, Т. у Маладзечне 75859.
● 3-пакаёвую кватэру ў раёне "Зеніт", Т. у Вілейцы 66153.
● 3-пакаёвую кватэру ў цэнтры Вілейкі, Т. у Вілейцы 51440.
● 3-пакаёвую кватэру (р-н станкавода) ў Маладзечне, 10700 у.а. Т. (8-029) 7738294.
● Дачу ў в. Лазавец (4-ты км). Дом, кухня, вялікі ўчастак. Ёсць фота, Нядорога, Тэрмінова, Т. у Маладзечне 65496.
● Дом у Валожынскім р-не (гаспабудова, святло, вада), 1 га зямлі, усе прыватывазана, Т. у Маладзечне 64097.
● Дом, а. Ілішавічы, 12, Тэрмінова, Т. у Вілейцы 42319.
● Дом недабудаваны, цагляны, у Вілейцы (Ізбіна), ёсць гараж, Т. у Вілейцы 54913.
● Дом у в. Кучкі, 0,25 га, сад, недабудаваны, Т. у Маладзечне 98089.
● Дом недабудаваны (на вываз), ёсць будматэрыялы, Т. у Вілейцы 58989.
● Дом у в. Урачы, нядорога, Т. у Вілейцы 53976.
● Дом, гатуюнасць 30%, Т. у Вілейцы 57960.
● Дом на Вілейскім вадасховішчы ў в. Рабунь, Т. у Вілейцы 57191.
● Дом, Т. у Вілейцы 57711.
● Дом з усімі гаспабудовамі, сад (в. Ганькавічы, Валожынскі р-н), Т. у Валожыне 57800.
● Дом у в. Выдрычы (магчымы перавоз), Т. у Маладзечне 98666.
● Дом у в. Кургані, Вілейскі р-н, цана дагаворна, Т. у Маладзечне 53075.
● Дом у в. Сакавічы, 10 км ад Вілейкі, у добрым стане, Т. (8-029) 6254492.
● Дом 2-паверховы, Т. у Ашмянках 21102.
● Дом у Вілейцы 9х10 з прысвадзімым участкам і пабудовамі ці памяню на 1-2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне, Т. у Маладзечне 20493 (пасля 18.00).
● Кіёск гандлёвы ў Вілейцы па вул. Чапаева (з-д "Зеніт"), плошча — 5 м², 780 у.а. Тэрмінова, Т. у Вілейцы 58232.

КУПЛЮ

● 2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, Т. у Маладзечне 36972.
● 2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, Тэрмінова, Т. у Вілейцы 59576 (пасля 17.00).
● 2-3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, Т. у Вілейцы 63272.
● Гараж ГБ №3, Т. у Вілейцы 51897 (пасля 18.00).
● ДОМ побач з Маладзечна, Т. (8-029) 7602061.
● Дом у Вілейцы, Т. у Вілейцы (8-029) 7612851.

МЯНЯЮ

● 2-пакаёвую кватэру (вул. Ф. Скарыны) на дом у Маладзечне, Т. у Смаргоні 35930, (8-029) 6535930.
● 1-пакаёвую кватэру ў Смаргоні на Маладзечна, Т. у Маладзечне 75445.
● Паўдома ў Вілейцы на 1-пакаёвую кватэру ці прадам, Т. у Вілейцы 56248 (да 13.00 па буднях).

ЗДАМ

● ЗДАМ У АРЭНДУ МАГАЗІН, Т. (8-029) 7092953.
● Статаматэрыя кабінет у арэнду (п. Чысцы), Т. у Маладзечне 99275.
● НАЙМУ

● Гараж у Маладзечне па вул. Касманутова, Т. у Маладзечне 65118, (8-029) 6338941.
● 1-2-ПАКАЁВУЮ кватэру ў Маладзечне, Парадак гарантыя, Тэрмінова, Т. (8-029) 7684105 (Наталля).

ПАСЛУГІ

● "МУЛЕН РУЖ" пракат вясельнай і вясняннай моды. Валюм у падарунак. Вяснкі, ручнікі, Т. у Маладзечне 39293, 43070, (8-029) 6339293.
● Вясельны салон "Раксэла", Новая калекцыя, Гасцініца "Маладзечна", 1 паверх, Т. (8-029) 7654640.
● Вясельны ПРАКАТ ЗІ ІВАНУНІ пранатуе вялікі выбар вясельных і вяснчых сукенкаў. Сукенка для маці нявесты і вясельныя аксесуары — бясплатна, Т. у Маладзечне 50825.
● Вясельна-вяснчый салон "Кацярына" пранатуе ўбранні, Маладзечна, вул. Дзяздовіча, 1, тэл.: 54587, (8-029) 6307319.

● Вясельна-вяснчый САЛОН "МІЛЭДЗІ", Вялікі выбар ўбранняў і аксесуараў, Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30 (р-н СШ №7); тэл. 77382, (8-029) 7729148.
● Пракат пранатуе НОВУЮ КАЛЕКЦЫЮ вясельных сукенкаў, Т. у Маладзечне 62714.
● ВАСЕЛЬНА-ВЯСНЧЫ ПРАКАТ, Вялікі выбар, Т. у ВІЛЕЙЦЫ 55513, (8-029) 6655513.

ФОТАЗДЫМКА

● Лічбавыя фатаграфіі для школьнікаў, Т. у Маладзечне 31414, (8-029) 7731414.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

● Пракат гульнявых прыставак "Sony PS", "Sega DC", пракат відазмяняльнага, электрадыскі, Дастаўка, Т. у Маладзечне 39379.
● РАМОНТ І АБСЛУГОВАННЕ КАМ'П'ЮТЭРАў, саставы тэлефонаў, офіснай тэхнікі, Запраўка катрыджаў, Т. у Маладзечне 67228, (8-029) 6776256.
● Пракат гульнявых прыставак "SONY PS", Вялікі выбар дыскаў, Дастаўка, Т. у Маладзечне 65018, 66211.
● Рамонт тэлевізараў, Купім на з/ч тэлевізарты, маніторы, акрамя лампаў, Т. у Маладзечне 34740, (8-029) 7693729.
● РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАў, Выезд на дом, Гарантыя, Ліц. №736 Мінаблвыканкам ад 24.09.2003 г. Т. у Вілейцы 54869, 51656.
● Рамонт швейных, скарняных машын, аварыялоў, Т. у Маладзечне 64737.
● РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАў, Гарантыя 3 года, Т. у Маладзечне 70995 (10.00-17.00), 76721.
● Сборка мэблі, Выезд у раён, Т. у Маладзечне 65441, (8-029) 7695210.
● Фундамент, кладка, зруб, дах, адзелка, Т. у Маладзечне 34961, (8-029) 7681948.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

● Блок г/с. Смаргонь, Дастаўка, Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6570984.
● Ліст ашчэканавы, Форма аплаты любя, Т. (8-029) 6650588.
● СЕЛЬГАСТЭХНІКУ
● Акучнік 5-корпусны з тэхпашпатам, колы з дыскамі да 2-восевага прычэпу, Т. (8-029) 6548186.
● Кіроўку, капелку, Т. у Вілейцы 33236.
● Самаробны трактар (в. Бубны), Т. у Вілейцы 49711.
● Т-16, на ходу, з кабінат, з дакументамі, Т. у Вілейцы 57814, (8-029) 7615611.
● Трактар Т-40 + залчаваткі, прычэп, плуг 2-корпусны, бульбаскалка 2-радна, бульбаскалка 2-радна, акучнік 2-радных, культыватар, збівака бульбы, цыркуляра ад БМ, Т. у Вілейцы 32646 (пасля 18.00).
● Трактар Т-40 з дакументамі, прычэпам; 2 заднія пакрышкі МТЗ, Т. у Маладзечне 33285.
● Трактар МТЗ-50, рухавік Д-240, МТЗ-80, Т. (8-029) 6434876.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

● Аварыялоў, швейную машыну, Гарантыя, Дастаўка, Т. у Маладзечне 64737.
● Газавую пліту "Брэст", мадэль 1457, 4-канфорачная з духавкай, у добрым стане, нядорога, Т. у Вілейцы 57040.
● КТ "Філіпс", 72 см, б/у; DVD-плеер "SEB", новы, Т. у Маладзечне 36150, (8-029) 7655744.
● КТ "Гарызонт-355", Т. у Маладзечне 60222.
● МАРАЗІЛЬНІК "Атлант" з гарантыяй, Т. у Маладзечне 75383.
● ПУМ "Ака" новую; швейную машыну "Падольскую" новую, шматоперацыйную, Т. у Вілейцы 55754.
● Праўную машыну, гарантыя паўгода, Т. у Вілейцы 54246, 55639.
● Праўную машыну-аўтамат, факс, Т. у Маладзечне 75397, (8-029) 6427151.
● Праўную машыну-аўтамат б/у, гарантыя; пыласос новы "Воталп-1200", Т. (8-029) 6937101.
● МУЗЫСТРУМЕНТЫ
● Габой маркі "Маркарт", Т. у Маладзечне 32966.
● МЗБЛЮ
● МЗБЛЮ РБ, Матрацы, Дастаўка, Ліц. № 260 РБК да 23.08.2007 г. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007.
● МЗБЛЮ РБ ПАД ЗАКАЗ, Кухні, шафы-купе па індывідуальным праекце, У тым ліку крэдыт 10,5% гадавых, Дастаўка, Сборка, Т. у Вілейцы 56382, (8-029) 6656382, Ліц. №245 Вілейскага РБК 6.08.2002-6.08.2007, Ліц. №05264 БДАБАН 14.10.2002-14.10.2007.
● Кухні "Бабурычанка", Т. у Смаргоні 53890, (8-029) 6401359.
● Ложа 2-спальны, новы, шафу на вяснкую кухнюню (30 тыс.), Т. у Маладзечне 52198.
● Мяккі куток б/у, нядорога, Т. у Вілейцы 32919.
● Мяккі куток (велюр); халадзільнік "Мікс-Атлант" 15М; 16Е; марозільнік "Атлант" 131; 164; КТ "Гарызонт" 51-441Д; 54-700-15; 63-6561 — усе б/у, Т. у Вілейцы 55336.
● Пісьмовы стол, б/у, 30 тыс. Т. у Вілейцы 58506.

● Секцыю ("Заслаўе", "Інуць"), секцыю паліў, спальню, мяккі куток (кенапу-ложк-2 красны, шафы 2-3-дверныя з антрэсолямі, дожкі 1,5-2-спальныя, кухню — усе ў добрым стане, нядорога, Т. у Вілейцы 57040.
● ЖЫВЕЛЮ
● Цялё, сена, Т. у Вілейцы 45376.
● Шчанятаў сярэднеазіяцкай і каўказскай аучаркі, Т. у Мядзеле 50661.
● Шчанятаў пародзістых нямецкай аучаркі, Т. у Маладзечне 36117.
● Шчанятаў ратвейлера з моцным касцяком, Радаслюбны ад выдатных вытворцаў, Т. у Маладзечне 68060.
● ІНШАЕ

● АДЗЕННЕ ЖАНОЧАЕ: ПОЛЬСКАЕ ФАБРЫЧНАЕ І БЕЛАРУСКАЕ ЯКАСНАЕ ў магазіне "Алена", Маладзечна, вул. Л.Талстога, 14 (выхадны — надзея).
● Агарод 10 сотак у в. Іванцавічы ля Вілейкі, Т. (8-029) 6512036.
● Акварыум з рыбкамі, 60 л, Т. у Вілейцы 53879.

● Ванку чыгуначную, сталёную 1,511,7 м; аксесуары да мабільнага тэлефона, Т. (8-029) 6271629.
● ЖАЛЮЗІ вертыкальныя, гарызантальныя, устаноўка, абмер бясплатна, Пасв. №600311853, Т. у Вілейцы 59223, (8-029) 6659223.
● Кемп'ютэр новы і б/у, Гарантыя, Куплю неспраўныя, Дапамогу ў рамонце, Т. (8-029) 7741956.
● Каціл для лезні універсальны, Т. (8-029) 6881291.

● ЛОДКІ, ПАЛАТКІ, Т. (8-029) 6418174.

● МАБІЛЬНЫ тэлефон ад 35 у.а. Т. (8-029) 7602061.

● Мабільны тэлефон ад 30 у.а. Т. (8-029) 7755938.

● Міксерны пулт, дым-машыну, Т. у Маладзечне 51542.

● Муку (Скідзель) з трацікале па нізкіх цэнах, Т. у Маладзечне 63924, (8-029) 7029063.

● Памперсы, Т

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ
МАЛАДЗЕЧАНЦАЎШто ўпрыгожвае
чалавека?

Андрэй Вяль, студэнт:

— Душа і дабрыня. Праўда, у жыцці на гэтых якасцях далёка не паедзеш. Душэўнаму і добраму чалавеку цяжка прыходзіцца. Але ўсё ж такі навакольным яго ацэняць.

Жанна Чарапок,
бухгалтар:

— Хутчэй хто. Гэта дзіця. З ім жыццё больш цікавае і набывае сэнс. Сын ці дачка аблягчаюць будні. Дзяўчынка — памочніца для мамы, хлопчык — бацькаў памочнік.

Зоя Шнітко,
выхавацелька:

— Прыстойнасць. У сучасных умовах жыцця з гэтай якасцю прабіцца складана. Гадоў 30 таму прыстойнасць дапамагала, і за гэта чалавека паважалі. Цяпер нахабства — другое шчасце.

Мікалай Хадасевіч,
журналіст:

— Усмешка. Гэта інверсія розуму, а таксама паказчык добразычлівасці і дабрыні. Я заўсёды ўсміхаюся. Па справе, канешне. І гэта мне дапамагае. Напрыклад, здаць экзамен у Белдзяржуніверсітэце: усміхнуся выкладчыцы, і ўсё гатова.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ НАДВОР'Е

Мінск	20.3	21.3	22.3	23.3
ападні (на працягу сутак)				
тэмпература, °C днём	+6	+7	+5	+6
ноччу	+6	+7	+5	+6
атмасферны ціск, мм	728	724	733	732
хуткасць ветру, м/сек	4	5	5	2

Вільня	20.3	21.3	22.3	23.3
ападні (на працягу сутак)				
тэмпература, °C днём	+5	+6	+5	+5
ноччу	+5	+6	+5	+6
атмасферны ціск, мм	730	731	739	738
хуткасць ветру, м/сек	4	6	5	2

Гараскоп 22 – 28 кастрычніка

Авен
(21.03–20.04)

Прыйшоў час адкрыта заявіць аб сабе, аб незвычайных творчых здольнасцях і жыццёвым вопыце. Галоўнае — не перастараць. Ваш інтэлектуальны націск можа толькі адштурхнуць тых, хто і так добра вас ведае. Грошы будучы залежаць ад узаемаадносін з іншымі людзьмі, умелага кіравання іх каштоўнасцямі і маёмасцю. Ваш партнёр таксама ў стане аказаць вам матэрыяльную дапамогу.

Цялец
(21.04–21.05)

Час спрыяльны для таго, каб раскрыць свае таленты і здольнасці. Паспяховае цяжкіх спраў і дачнае вырашэнне спраў іншых людзей, звязаных нейкім чынам з вамі, будзе залежаць ад вашага настрою. Грошы могуць паступаць ад тайных фінансавых аперацый. Аднак памятайце, што нярэдка такое вядзенне бізнесу звязана з вялікімі затратамі ўласных сіл і стратай здароўя.

Блізняты
(22.05–21.06)

Гэты перыяд навучыць вас спадзявацца ва ўсім толькі на ўласныя сілы і скрытыя рэсурсы. Вы добра ўсведамляеце, што лішнія словы бывае шкодзяць аўтарытэту. У некаторых выпадках «маўчанне — золата». Калі вы ўжо знайшлі чалавека, які падзяляе вашыя жыццёвыя каштоўнасці, то ёсць верагоднасць уступіць у шлюб, пабудаваны на разліку. Пазбягайце паспешлівых рашэнняў.

Рак
(22.06–23.07)

Вельмі дапаможа ў гэты перыяд работа з уласнай падвядомасцю, з дзіцячымі страхамі. Мужы і жонцы вяртаюцца ў свае сны. Вы здзівіцеся, наколькі гэта ўмадуе вашы адносіны, зробіць іх больш душэўнымі, глыбокімі. Беражыцеся тайных сувязяў, яны могуць прывесці да канфлікту ў сям'і, страты ўстойлівасці, разбурэння асноў асобы. У любых справах магчымы нечаканыя падзеі.

Леў
(24.07–23.08)

Дадзены перыяд забяспечыць вас шырокім кругавідам магчымасцяў для раскрыцця здольнасцяў. Для іх найбольш яркага праяўлення вам проста неабходны зносіны з іншымі культурамі. Абвострыцца цяга да падарожжаў. Перад тым як штосці зрабіць, добра падумайце і ўзважце ўсе за і супраць. Не вартыя цяпер набываць ці прадаваць маёмасць. Ёсць верагоднасць купіць ката ў машыну ці панесці страты.

Дзева
(24.08–23.09)

У справах вы можаце разлічваць на падтрымку адказных асоб, таму не саромейцеся прасіць у такіх людзей парад і дапамогі. Творчыя думкі дазваляць вам прыняць на рэдкасць мудрыя рашэнні ці выпрацаваць новыя арыгінальныя метады. У гэты дні старайцеся не выхваляцца сваім інтэлектам і пазбягайце несумленых шляхоў у дасягненні сваіх мэтаў.

Шалі
(24.09–23.10)

Зоркі радзіць вам звярнуць увагу на сваё здароўе. Спрыяльны перыяд для наведвання медыцынскіх устаноў, атрымання кансультацый у спецыялістаў. Можа прыйсці прапанова ад сваякоў, знаёмых (у тым ліку і сяброў дзяцінства) наконт дадатковага заробку. Ад іх вы можаце атрымаць і добрыя парады, як палепшыць умовы працы і павысіць каэфіцыент карыснага дзеяння пры мінімальнай затраце сіл.

Скарпіён
(24.10–22.11)

Вы можаце цалкам раскрыць у экстрэмальнай сітуацыі ці тады, калі варты жорстка і ўладна кіраваць сітуацыяй. У дадзены перыяд можа ярка праявіцца ваш талент з бляскам выходзіць з розных крытычных сітуацый. Калі ж вы надумаете ўступіць у шлюб, то ў партнёра вы будзеце цікавіць тое, што думаюць аб ім навакольныя, асабліва найбольш уплывовыя з іх.

Сталец
(23.11–21.12)

Вы будзеце праяўляць цікавасць да праблемаў жыцця і смерці, у характары могуць вызначыцца смеласць, грэбаванне небяспекай і рызыкай для жыцця. Вам пагражаюць празмерныя траты на розныя авантуры, дарагія падарункі каханкам, вялікія траты на дзіцячыя капрызы. Цяпер неабходна зменшыць апетыт і навучыцца адысць, эканоміць грошы.

Казярог
(22.12–20.01)

Вы перакананы, што можаце дасягнуць усяго, да чаго імкняцеся, і толькі непрадбачаныя абставіны могуць стаць перашкодай на шляху да вашых мэтаў. Ва ўсім, за што ні возьмецеся, вы праявіце смеласць і настойлівасць. Вы будзеце шукаць работу, якая запатрабуе больш актыўнага ладу жыцця. Бацькі будучы старацца навязаць вам сваю філасофію і даць «карныя парады». Не крыўдзіце іх.

Вадалей
(21.01–19.02)

Вас будзе вабіць мастацтва, музыка, тэатр. Такі парыв прымусяць вас патраціць шмат грошай. Непрадбачаных расходаў запатрабуе і сфера кахання з узлётамі і падзеннямі. Вам неабходны будзе песны кантакта са сваёй другой палавінкай, прычым асабліва важным будзе фактар інтэлектуальнай сумішчальнасці. Спрыяльны час для ўпрыгожвання свайго жылля. На гэта не шкадуеце грошай.

Рыбы
(20.02–20.03)

Прыйшоў час, каб цалкам праявіць сваю індывідуальнасць. Вы адчуеце сябе ўпэненымі. Ад вас будзе зыходзіць унутраная сіла, бо космас напоўніць вас новай энэргіяй на ўвесь год. Вы дакладна будзеце ведаць, што вам неабходна для шчасця, а калі і будзеце слухаць навакольных, то хутчэй за ўсё з ветлівасці. Усе захацелі быць з вамі, бо адчуваюць, што вы можаце зразумець і дапамагчы.

■ АНОНС

«Вясна-2004»

МАЛАДЗЕЧНА. Выстава «Вясна-2004» адкрываецца 23 сакавіка ў Цэнтральнай гарадской бібліятэцы. У ёй прымуць удзел мясцовыя мастакі, імёны якіх добра вядомыя гараджанам. Гэта Кастусь Харашэвіч, Уладзімір Тамашэвіч, Генадзь Селядзец, Васіль Лазоўскі і іншыя.

У свой час такія выставы былі традыцыйнымі. Імі мастакі як бы віталі абуджэнне прыроды і атрымлівалі новы імпульс у творчасці. Пачатак у 17 гадзін.

Аддзел інфармацыі «РГ».

■ ЭКАЛОГІЯ

Парк для паляўнічых

МЯДЗЕЛ. Паслугі нацыянальнага парку «Нарачанскі» рэкламавалі яго прадстаўнікі на выставе «Паляванне і рыбалоўства», што праходзіла нядаўна ў Мінску.

Некалькі месяцаў таму ў «Нарачанскім» пабудавалі домік паляўнічага і рыбалова, неўзабаве павінен адчыніцца яшчэ адзін.

Аддзел інфармацыі.

Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227 ад 19.08.2003 г. Выдавец ТАА «Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета».

Рэгіянальная
газета

Інфармацыйна-рэкламнае штоднёвае выданне для рэгіёну і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Аб'ём 5 друкарскіх аркушаў фармату А2. Тираж 9800 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведомасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу — цана свабодная. № 12 (465) 19.3.2004. РУП «Друкарня «Терамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. № 929. Падпісана ў друку ў 13.00 18.3.2004

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а. Тэлефоны/факс: (01773) 6-96-67, 5-38-41 (рэклама), 5-07-99
E-mail: regionnews@promedia.by, http://regionnews.promedia.by

Рэклама ў «Рэгіянальнай газеце»
пач. у Маладзечне 53841

Вознаграждение за информацию
7-9 марта ночью на территории ремзавода в Вилье была совершена кража электроинструмента: шуруповёрт BOSCH GSR 12V; машинки шлифовальные МАКИТА B03700, BOSCH GBS 75AE, BOSCH GEX 150AC; электродрель BOSCH GSB 13RE, BOSCH PSB 500RE; ручной фрезер BOSCH GOF 2000 CE; электролобзик BOSCH GST100 BCE. За существенную информацию, способствующую возвращению украденного, объявляется вознаграждение в размере 100000 (одни миллион) рублей. При сообщении на условиях анонимности вознаграждение уменьшается вдвое. Тел.: (029) 6255255, (017) 5076756.

Торговый дом «Молодежно-мебель» на Либаво-Романской

В лучших традициях классики
модульные системы
наборы корпусной мебели
спальня

Из более чем 70 модулей вы можете с помощью компьютерного подбора собрать любую композицию для жилой комнаты, спальни, кабинета и прихожей. В продаже имеется новая коллекция мягкой мебели из натуральной кожи собственного производства и мебели других производителей РБ. Молодежно, ул. Либаво-Романская, 83а. Тел.: 51881, факс: 54874.

ридара РАЗУМНОЕ РЕШЕНИЕ!

Комплекс коммунальной и дорожно-строительной техники:

- Коммунальная техника
- Спецтехника на базе МТЗ
- Дорожно-строительная
- Техника для перевозки нефтепродуктов
- Автопогрузчики вилочные

(017) 285-67-92, 285-67-66, 285-73-82, 285-73-83

Прийём drobных аб'яў

Маладзечна Вялікі Гасцінец, 68а. Тэл. 69667, 53841.

Вілейка вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». Тэл. 55284.

Вілейка вул. 17 Верасня, 30, пошта. Тэл. 55233, 55539.

Смаргонь вул. Танкістаў, 1, аддзяленне сувязі №23 Смаргоні. Тэл. 22211.

Чыць вул. Зялёная, 4, магазін «Канцкіласік». Тэл. 99172.

Тэлефонны код гарадоў рэгіёна: Астравец — 01591, Ашмянны — 01593, Валожны — 01772, Вілейка — 01771, Маладзечна — 01773, Мінск — 017, Мядзел — 01797, Смаргонь — 01592